Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 154 | Łódź, Poniedziałek, 4 lipca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ל׳ סיון תרצ״ב | № 154

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

א הסכם אין לאזאן

צווישען די 5 גרויסע מלוכות און דייטשלאנד

לאזאן, 3 (ספ. טעל.)

מאקדאנאלד האט היינט אפגעהאלטען א אנדערטהאלבען-שעה׳דיגע קאנפערענץ מיט די דייטשע מיניסטארען.

שפעטער האט ער וועגען דער דאזיגער קאנפערענץ אנגעגעבען א בעריכט די פארשטייער פון די 5 גרויסע מלוכות-קרעדיטארען.

מאקדאנאלד האט בעשלאסען צו פערלענגערען זיין אנוועזענהייט אין לאזאן, אין דער האפענונג אויף פאזיטיווע רעזולטאטען.

לאזאן, 3 (ספ. טעל.)

מאקדאנאלד האט היינט איבערגעגעבען פאן פאפען די פארשלאגען פון די 5 גרויסע מלוכות.

לכתחילה האט פאן פאפען זיך גענומען צייט צו געבען אנ׳ענטפער.

ביי טאג אבער האט די דייטשע דעלעגאציע ארויסגערוקט איהרע אביעקציעס.

היינט וועלען זיך אנהויבען די בעראטונגען פון די עקספערטען פון די 5 גרויסע מלוכות וועגען די אביעקציעס פון דייטשלאנד.

לאזאן, 3 (ספ. טעל.)

פאן פאפען האט ערקלערט, אז, אייגענטליך, האט ער גארנישט נעגען דעם פארשלאג פון די 5 מלוכות און אז ער איז גרייט תיכף צו ראטיפיצירען דעם אפמאך.

דייטשלאנד איז גרייט צו צאהלען 2 מיליארד מארק, פונאנדערגעטיילט אין ראטעס אויף עטליכע צעהנדליג יאהר, און אז די ערשטע ראטע זאל דארפען געצאהלט ווערען נאך א 3 יאהריגען מאראטאריום.

בלוט אין די בערלינער גאסען

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

נעכטען אין אוונד זענען אין פארשידענע טיילען פון דער שטאט פארגעקומען בלוטיגע צוזאמענשטויסען.

אין רעזולטאט זענען דא 3 דער׳הרג׳עטע און 5 שווער-פערוואונדעטע.

צוגעמאכט דעם „פארווערטס"

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

אלס פועל יוצא פון בעשלוס פון מלוכה-טריבונאל, האט פאליציי פערמאכט דעם „פארווערטס" פון 4. ביז׳ן 8. ד.ח איינשליסליך.

בלוטיגע קאמפען אין אינדיען

ווידער 100 דער׳הרג׳עטע און שווער-פערוואונדעטע

באמבעי, 3. (ספ. טעל.)

די בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען די מאהאמעטאנער און הינדוסען זענען עהרנעכטען און נעכטען ווידער פארגעקומען.

די קאמפען זענען פארגעקומען גלייכצייטיג אין עטליכע פונקטען פון דער שטאט.

עס זענען געפאלען אנ׳צרך 100 קרבנות — דער׳הרג׳עטע און שווער-פערוואונדעטע.

די פאליציי האט זיך בעת דער אינטערווענץ בענוצט מיט שיס-געוועהר, און מיט גרויס מיה איז געלונגען איינצושטעלען א פערהעלטנישמעסיגע בערוהיגונג.

לאנדאן, 3. (ספ. טעל.)

די בלוטיגע קאמפען הערען נישט אויף.

אין משך פון די לעצטע 3 טעג זענען פערנאטירט געווארען 20 דער׳הרג׳עטע און איבער 300 פערוואונדעטע

טעלעפאן קאירא—לאנדאן

עגיפטישער פרעמיער פיהרט דאס ערשטע געשפרעך מיט׳ן ענגלישען לארד-קאנצלער.

נייער יוגאסלאווישער קאבינעט

בעלגראד, 3 (ספ. טעל.) גוט-אינפארמירטע קרייזען טיילען מיט, אז דער קעניג האט נעכטען בעאויפטראגט צו בילדען א נייעם קאבינעט דעם בידאיצטיגען אינערן-מיניסטער סרסקיצ׳ן.

סרסקיץ האט געהערט צו דער גרופע געוועזענע ראדיקאלען, געגען וועלכע עס ווענדט זיך דער עיקר די אפאזיציע, וואס בעשטייט פון די עקסט-רעכטע.

דער מיניסטער סרסקיץ ווערט בעטראכט אלס א זעהר פעהיגער פאליטיקער און עס הערשט די סברא, אז איהר וועט געראטען צו סדר׳ן די איבעריקע פאליטישע פערהעלטענישען אין לאנד.

בעלגראד, 3 (ספ. טעל.)

דער נייער יוגאסלאווישער קאבינעט איז שוין דעפיניטיוו פערמאכט געווארען, און די מיניסטארען האבען היינט אפגעגעבען די שבועה.

דער מלוכה-פרעזידענט צוריק אין ווארשא

ווארשא, 3 (טעלעפאניש).

נעכטען איינס א זייגער איז צוריקגעקומען קיין ווארשא, נאך א חודש פערברענגען אין טשעכאטשינעק, דער מלוכה-פרעזידענט.

מארגען, מאנטאג, וועט דער מלוכה-פרעזידענט איבערנעהמען די פולמאכט-שריפטען פון דעם ניי-באמינירטען רומענישען געזאנדטען אין פוילען, מיניסטער וויסאר צעדא.

די וואך וועט אויך בעלייגען אין שלאס זיינע בעפולמעכטיגונגס-בריף דער נייער טערקישער אמבאסאדאר, סעריטי ביי.

גראף גראווינא גייט ווערען היטלערס א קוזין...

גענף, 3 (ספ. טעל.)

אין די היגע פאליטישע קרייזען ווערט אין די לעצטע טעג א סך גערעדט וועגען דעם, אז אדאלף היטלער קלייבט זיך התונה צו האבען מיט דער פרוי ווינפרעד וואגנער, די אלמנה נאך זיגפריד וואגנער׳ן, די גאנץ. שנור פון דעם גרויסען קאמפאזיטאר.

ווי בעקאנט, איז דער הויך-קאמיסאר פון פעלקער-בונד אין דאנציג, גראף גראווינא, דער מאן פון ריכארד וואגנערס אנ׳איינעקעל.

בזה האופן האלט עס דערביי, אז גראף גראווינא און אדאלף היטלער זאלען ווערען גאר נאהענטע קרובים.

פאר גאלד, בריליאנטען

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזער פיאלקא, פעטריקאווער 7

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינע ג. קונדשאפט, דאס מיין

רעסטאראן

איז איבערגעטראגען געווארן פון פעטריקאווער 81 אויף פעטריקאווער 43

(אין הויף) און עמפפעהל זיך ווייטער מיינע ג. קונדשאפט. מיט אכטונג ח. באָרדיני

פיעטריקאווער 43.

די פרייזען פון די מיטאגען זענען צוליב׳ן קריזיס רעדוצירט אויף 1.60, מיט געפליגעל—1.75

בעמערקונג: איך גיב טראפ אין משך פון 10 טאג ליזונג 2 פראצ. פאר קרן קימת און פאר „לינת הצדק"

א הייל-אנשטאלט

פאר אויערן, נאז, האלז און אטעם-קראנקהייטען

פון Dr. Z. RAKOWSKI

איז בעלמי (הינטער לאדז)

נעהמט אן אגמעלדונגען אויף צו זיין און אפעראציע, הילף. — פיזיקאלישע היילונג, הייל-בעדער, זון-לופט, בעדער, הייל- און אטעם-גימנאסטיק.

צו ערפאהרען אויפ׳ן ארט אדער 11 ליסטאפאד 9

טעל. 127-81 1866

אכטונג, מיטגלידער פון דער יודישער פאלקס-באנק, גלובנא 41

דער המשך פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג

קומט פאר דינסטאג, דעם 5-טען ד. ח. 8 א זייגער אוונד אין לאקאל פון דער יודישער פאלקס-אוניווערזיטעט, שענקיעוויטשא 3/5.

מיר פאדערן אויף אלע מיטגלידער צו קומען פינקטליך צו דער פערזאמלונג.—

דאס פרעזידיום. 8607

א הארציגען פאהרט-געזונד

ווינשען מיר אונזער חשוב׳ן פערוואלטונגס-מיטגליד און קאסירער

ה׳ מאיר ליבערמאן

צו זיין אבפאהרען אויף קוראציע.

די פערוואלטונג

פון לאדזער יוד. פליישער-פעראיין

פיעטריקאווער 24. 4100

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט׳ן רעכטס-פובליציסט י. אינפעלד. לאדז. פיעטריקס. 31 אויפנאהם-שעה׳ן טעגליך פון 4—8 אוו.

פלענער פאר יענע
און פאר זיך איז—לאו דווקא

לאָזאן, 3 (ספ. טעל.)
די ענגלישע פּרעמיער גרייטען זיך אריינ-צופירן א פּראָיעקט פון ענטוואָפענונג, וואָס זאָל חיים איבערשטייגען דעם פּראָיעקט פון הובערן.

אין דעם פּראָיעקט וועלען די ענגלישע פּרעמיער פאָדערן מ'זאָל לחלוטין אָפּשאַפן די שווערע אַרטילעריע, עס זאָל פערבאָטען ווערען צו באַנוצען זיך מיט גאַזען, מ'זאָל נישט באַנוצען קיין שווערע טאַנקען, און באַדייטענד פערקלענערן די אַרמייען.

דערביי גיט צו דער פּאָרשלאַג, אז ענגלאַנד, וועלכע האָט שוין אזוי אויך גענוג פערקלענערט די אַרמיי, וועט נישט דאַרפן זיך צופּאַסען צו דעם דאָזיגען פּלאַן.

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)
יאַפּאַן האָט צוגעשיקט אינסטרוקציעס קיין גענף, אַז זי איז אַבסאָלוט מסכים אויף הובער'ס פּלאַן, מיט א פאַרבעהאַלט אָבער בנוגע זיך גופא, ד. ה. אז יאַפּאַן קאָן איצט נישט פערקלענערן איהרע באַוואָפענטע כוחות אין פערגלייך מיט ענגלאַנד און אַמעריקאַ.

פּאָליטישע אַרעסטען אין קרעמעניעץ

לוצק, 3 (טעלעפאָניש) אין קרעמיעניעץ איז אַנטדעקט געוואָרען א געהיימע אוקראַינישע אָרגאַניזאַציע א. נ. „יוגאַק" וועלכע האָט געציילט צווישען איהרע רייהען יוגענד און אַבסאָלווענטען פון די אָרטיגע שולען, פון אוקראַינישען גימנאַזיום פון דער האַנדעלס-שול, פון פּראַוואָסלאַווגעם רע-ליגיע-סעמינאַר, און פון לעהרער-סעמינאַר ביים קרעמיעניעצער ליצעאום.

עס זענען אַרעסטירט געוואָרען 17 מאַן.

מאַרש פון היטלעריסטען אויף מינכען איז אדורך רוהיג

מינכען, 3 (ספּ. טעל.)
היינט האָבען די היטלעריסטען דורכגעמאַכט זייער מאַרש אויף מינכען.

דער מאַרש איז, געגען אַלע ערוואַרטונגען אַדורך רוהיג, אָהן צוזאַמענשטויסען.

דער אַטענטאַט אויפ'ן רעקטאָר פון ווינער אוניווערזיטעט

רעכטס רעקטאָר פּראָפ. אַבעל (x) אויבען לינקס דער שיסער פּראָפ. ד"ר שניידער.

30 קרבנות פון א שטורם אין יאַפּאַן

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)
לויט ידיעות פון טאָקיאָ, זענען איבער יאַפּאַן אדורך שטאַרקע שטורעם-ווינטען מיט גוס-רעגענס.

לעם מימימאַטשי איז איבערגעריסען געוואָרען א גרעבליע און דערביי זענען דערטרונקען געוואָרען 30 פּערזאָן.

שיף-קאַטאַסטראָפעס ביי די ברעגען פון ענגלאַנד

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל).
עהערנעכטען אין אָוונד איז אויף די מזרח-ברעגען פון ענגלאַנד אויסגעבראָכען א געוואַלדיגער שטורעם ווינט, וועלכער האָט געבראַכט צו עטליכע שיף קאַטאַסטראָפעס.

דער דאַמפּער „רוזוועלט" און די יאַכט-שיף „מינערוואַ" איז דערטרונקען געוואָרען.

די מאַנשאַפטען פון ביידע שיפען איז גע-לונגען אָפּצוראַטעווען.

לעם דער געגענד קאָרק אין דרום-אירלאַנד האָט זיך א פּאַסאַזשיר-שיף צוזאַמענגעשטויסען מיט א נאַפט-דאַמפּער, און איז אין עטליכע מינוט שפּע-טער דערטרונקען געוואָרען.

פון דער מאַנשאַפט, וואָס איז באַשטאַנען פון 26 פּערזאָן, זענען 10 דערטרונקען געוואָרען, און צווישען זיי דער קאַפּיטאַן גופא.

נייער ענטוואָפנונגס-פּראָיעקט

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)
„עקאָ דע פּאַרי" איז מודיע פון גענף, אַז אַ גאַנצע רייהע אייראָפּעאישע מלוכות, ווי דהיינו: פּוילען, שפּאַניען, האָלאַנד, שווייץ און די סקאַנ-דינאַווישע מלוכות האָבען מסכים געווען אויף אויס-צואַרבייטען אַ געמיינזאַמען ענטוואָפנונגס-פּראָ-יעקט, וועלכער זאָל פאָרגעשטעלט ווערען פאַר דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ.

דער דאָזיגער פּראָיעקט זאָל זיין אַנ'ענטוואָ... אַנדערער, ווי דער וואָס ווערט פּרעזענטירט דורך די גרויסע מלוכות.

זיי פאָדערן, אַז די באַוואָפנונגען זאָלען נישט נאָר בלייבען באַגרענעצט ביז צו דער איצטיגער מדרגה, נאָר אַז זיי זאָלען רעדוצירט ווערען און אַז קודם-כל זאָלען רעדוצירט ווערען די קריגס-בודזשעטען.

ווייטער ווערט אינ'ם פּראָיעקט געפאָדערט אַ באַדייטענדע רעדוקציע פון דער מיליטערישער לופט פלאָטע, אַ פערבאָט פריוואַט צו פערברייטערען געוועהר און צו בילדען א ספּעציעלע אינטערנאַציאָנאַלע קאָנטראָלע איבער דער פּראָדוקציע און האַנ-דעל מיט געוועהר.

א פּאַשקוויל אויף פּוילען

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)
אין דעם לעצטען נומער פון דער וואָכע-שריפט „וואָהאַלאַ" ענדיגט דער פראַנצויזישער פּובּ-ליציסט רעדאַקטאָר רובאַ א ציקל אַרטיקלען א. נ. „די ווייסעל אַלס גרעניץ פון פראַנקרייך".

דער דאָזיגער ציקל אַרטיקלען שטעלט מיט זיך פאָר אַ ביטערען אַנטי-פּוילישען פּאַשקוויל, אין וועלכען עס ווערט גערעדט וועגען דער שווע-רער לאַגע פון די דייטשען, וואָס וואוינען אין פּאָ-מערן, וועגען דער ירידה פון דאַנציג, וועגען די רדיפות אויף די אוקראַאינער און די פּוילישע סאָצ-יאַליסטישע פּאַרטייען.

לויט דער מיינונג פונ'ם מחבר, איז פּוילען נישט ווערט צו האָבען די פראַנצויזישע מיליטער-הילף.

גער און בעלז—ווער וועט האָבען די העגעמאָניע?

לעמבערג, 3 (טעלעפאָניש)
עס קומט דאָ פאָר אַ גרויסער קאַמף צווישען די 2 גרויסע אָרטאָדאָקסישע לאַגערן: גער און בעלז, וועגען דעם, ווער ס'זאָל האָבען די איבער-האַנד אין יודישע ענינים.

ביידע צדדים האָבען געשיקט של חים קיין וואַרשאַ צו דער רעגירונג.

פון אגודה-ספערען ערקלעהרט מען, אז דער פּרעמיער פּריסטאָר האָט צוגעזאָגט, אַז ער בלייבט מיט דער אגודה.

ארץ-ישראל—דאָס איינציגע לאַנד וואו מ'צאָהלט היינט-צו-טאָג נישט קיין שטייערן

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט)
היינט האָט דער געוועזענער סיים-דעפּוטאַט פאַרבשטיין אויפגענומען אויף אַ קאָנפערענץ נאָ-... שטעהער פון דער יודישער פּרעסע, און זיי איבער-געגעבען פּרטים וועגען דער איצטיגער לאַגע אין א"י.

פאַרבשטיין איז איצט דער לייטער פון דער האַנדעלס-און אינדוסטריע-אָפּטיילונג ביי דער יו-דישער אַגענץ אין ארץ-ישראל.

ער האָט דערציילט, אז ביים איצטיגען מאָמע.ט קאָנען אויפגענומען ווערען אין א"י 50 טויזע... יורע... [illegible]: וחרים האַנדווערקער און אינדוסטריעלער.

ער האָט אויך דערציילט, אַז ס'בויען זיך דאָרט נייע פאַבריקען, עס שאַפען זיך נייע ... ... זשעס, און מ'דאַרף דאָרט האָבען מענשען, וואָס האָבען מעהר ענערגיע ווי קאַפּיטאַל.

א"י האָט ער געזאָגט — איז אין דעם איצ-טיגען מאָמענט דאָס איינציגע לאַנד, וואו מ'צאָהלט נישט קיין שטייערן.

געוו. פּאָרטוגאַלישער קעניג עמאַנועל II

מחמת אומגעלומפּער פון א דאָקטאָר איז דערשטיקט געוואָרען דער געוו. פּאָרטוגאַלישער קעניג

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.) דער געוו. פּאָר-טוגאַלישער קעניג עמאַנועל איז פּלוצים געשטאָרבען נעכטען ביי טאָג אין עלטער פון 43 יאָהר, אין זיין גוט טוויקענהעם, נעבען לאָנדאָן.

דער טויט פונ'ם געוו. קעניג איז געקומען פּלוצלינג אומגעריכט, ווייל נאָך נעכטען פאַר-מיטאָג איז ער געווען אַנוועזענד אויף דעם טעניס-מעטש אין ווימבלעדאָן.

בנוגע די סיבות פון זיין טויט איז לעת עתה נישט אַרויסגעגעבען געוואָרען קיין אָפיציעלער קאָמוניקאַט.

פערזאָנען, וואָס זענען געשטאַנען נאָהענט צו דער סביבה פון געוו. קעניג גיבען איבער, אז ... ער האָט זיך אינפעקציה באַקלאָגט דאָס דער האַלז ... איהם וועה.

מ'האָט געבראַכט א דאָקטאָר, וועלכער האָט איהם אויסגעפּענזלעט דעם האַלז מיט וואַטע. מחמת אָבער דער אומגעשיקטקייט פונ'ם דאָקטאָר איז דאָס וואַטע-קיילעכל אריינגעפאַלען אין דער קעהל, און דערפון איז ער דערשטיקט געוואָרען.

צוזאַמענפאָהר פון סטשעלצעס-פערבאַנד

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט)
היינט איז אין זאַל פון שטאָט-ראַט פאָרגעקומען דער אַלגעמיינער דעלעגאַטען צוזאַמענפאָהר פון דעם סטשעלצעס-פערבאַנד.

צ. אַ. איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָ-לוציע געגען דער אַנטי-פּוילישער רעוויזיאָניסטי-שער פּאָליטיק פון דייטשלאַנד.

35 יודען אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק

גרויסער פּראָצעס וועגען פּאָבאָר-אפּעראַס אין לעמבערגער געריכט

לעמבערג. פאַר'ן לעמבערגער שטראָף-טריבונאַל האָט זיך אָנגעהויבען אַ סענסאַציאָנע-לער פּראָצעס געגען 35 יודען, וועלכע זענען אָנגע-קלאָגט אין זיין אריינגעמישט אין דער גרויסער פּאָ-באָר-אַפערע פון מאַיאָר אורבאַנאָוויטש, וועלכער איז בשעתו פערמשפּט געוואָרען אויף 3 יאָהר שווערע תפיסה.

דער בעשולדיגונגס-אַקט וואַרפט פאַר די אָנ-געקלאָגטע צו. אַנדערע פאָלגענדעס:

16 פון די אָנגעקלאָגטע זענען — לויט ווי עס זאָגט דער בעשולדיגונגס-אַקט — באַפרייט געוואָ-רען פון מיליטער, הגם זיי האָבען נישט ... דאַצו קיין שום גרונד. זיי האָבען געדינגען ... שוינע פּילקען, פון דאָרט האָבען זיי געטראַכט צו קומען אין לעמבערגער מיליטערישען שפּיטאַל אויף דער נערווען-אָפּטיילונג פון ד"ר אורבאַנאָ-וויטש, וועלכער האָט מכלומרשטע קראַנקע פּאָ... געלד באַפרייט.

17 פון די אָנגעקלאָגטע דאָס זענען מיט... טעגטייל קרובים פון יענע 16, וועלכע האָבען געצאָהלט צוהעלפען צו דער באַפרייאונג פון זייער זוהן אָדער ברודער. די איבריגע 2 אָנגעקלאָגטע

קרעמעניצער און אַרצט, האָבען געצאָהלט זיין די מעקלער, וואָס האָבען פערמיטעלט צווישען די אָנ-געקלאָגטע און מאַיאָר אורבאַנאָוויטש.

אין ערשטען טאָג פון פּראָצעס, האָט זיך — נאָכ'ן איבערלייענען דעם בעשולדיגונגס-אַקט — אָנגעהויבען דער פערהער פון די אָנגעקלאָגטע. מאַנכע פון זיי זענען זיך מודה, אַז זיי האָבען גע-געבען געלד.

דער פּראָצעס איז אויסגעשריבען אויף 10 טעג.

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער, ציגעל-גאַס 27.
יידיש דראַמאַטיש טעאַטער אין פּוילען
XVII יאָר
ווילנער טרופּע
דיר. מ. מזאה
עפענט פרייטאג, דעם 8-טן יולי איהר זומער-סעזאָן
מיט'ן גאַסט-אויפטריט פון
זיגמונט טורקאָוו
אין שלום אש'ס
אנקל מאָזעס
פּרטים קומען.

לאדז.
4 יולי 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
4 יולי 1932

דער נייער סאוויעטישער פריוואט-האנדעל

מיר וויסען שוין פון די טעלעגראמעס, אז אין סאוויעטען-פערבאנד איז לעצטענס איינגעפיהרט געווארען א היפשער פריוואט-האנדעל. די פויערים זענען אויפגעפאדערט געווארען צו ברענגען זייערע שפייז-פראדוקטען אין די שטעט און זיי דארט פערקויפען אין אפענעם מארק. דאס איז געטון געווארען, כדי צו לינדערן אביסעל די שווערע שפייז-לאגע, פון וועלכער דער גאנצער סאוויעטען-פערבאנד ליידט.

די צייטונגען, וואס זענען אנגעקומען פון סאוויעטען-פערבאנד קלערען אויף אין א זעהר גרויסער מאס די אורזאכען, וואס האבען געטריבען איינצופיהרען אט דעם פריוואט-פערקויף, ווי אויך דעם ערפאלג, וואס דער נייער איינפיהר האט.

כאטש די סאוויעטישע פיהרער אונטערשטרייכען אין זייערע מינדליכע און שריפטליכע ווענדונגען צו דער בעפעלקערונג, אז דער איצטיגער שריט איז אנ'אבסאלוטער טייל פון דער סאציאליסטישער בויאונג און איז אין פולען איינקלאנג מיט דער פארטיי-ליניע, זעהט עס אויס, אז סיי די דארף-לייט, סיי די שטאטלייט. זענען נאך ווייט נישט זיכער אין דעם, און זיי האבען כסדר מורא, אז אט-אט און מ'וועט זיי ווידער שטערען און אפילו פערפאלגען. מיכאאיל קאלינין, דער פאקטישער פרעזידענט פון דער סאוויעטען-רעפובליק, האט געהאלטען פאר נויטיג אנצושרייבען א ספעציעלען ארטיקעל אין די מעהרסטע ארגאנען פון דער סאוויעטישער פרעסע, כדי צו בערוהיגען די בעפעלקערונג, כבעציעל די פויערים, אז זיי זאלען זיך נישט שרעקען און זיי זאלען פראנק און פריי צרייברענגען זייערע פראדוקטען אין די שטעט.

איינע פון די סאמע וויכטיגסטע אורזאכען, וואס האבען געטריבען די רעגירונג צו בויען ספעציעלע מערק און צו בעוועגען די פויערים צו האנדלען דארט, איז געווען דער שרעקליכער מאנגעל אין גרינסען, אין קארטאפעל און אין מילך, וואס האבען כמעט אינגאנצען אויפגעהערט צו בעווייזען זיך אין די שטעט. אזוי ווי פלייש איז אויך ווינציג פארהאן, איז געווען אנ'אמת'ע געפאהר, אז די בעפעלקערונג זאל פערבלייבען אינגאנצען אהן עסענווארג.

די צייטונגען בעקלאגען זיך, אז א סך קאאפעראטיווע ווירטשאפטען, ווי אויך די געהעריגע פארטיי-ארגאנען, ווייזען נישט ארויס קיין גענוג איניציאטיווע און האבען נאך נישט אויפגעכאפט ווי עס בעדארף צו זיין דעם סאוויעטישען האנדעל. די צייטונגען זענען פול מיט אויפרופען, אז אלע פערגאנטווארטליכע פערזאנען און געזעלשאפטען זאלען וואס-גיכער און וואס ענערגישער זיך נעהמען דורכצופיהרען די נייע פעראָרדנונג.

די סאוויעטישע פיהרער, צווישען זיי קאלינין, זוכען ווי ווייט מעגליך צו בערוהיגען אלעמען, וואס קומען מיט טענות, אז דער איינפיהר איז געגען דער ביז-איצטיגער פראקטיק און צושטערט די ביז-איצטיגע פארטיי-ליניע. זיי קלערען אויף, אז מען האט פאר זיך נישט סתם האנדעל, נאר סאוויעטישען האנדעל.

די שפייז-לאגע איז בעזונדערס שווער אין וויכטיגע צענטערען, ווי אין מאסקווע און אין לענינגראד. דערפאר סטארעט מען זיך צוצוציהען די פויערים אהין מיט אלע מעגליכקייטען. מען בויט ספעציעלע פערקויף-פלעצער און מ'זאגט די פויערים צו אלערליי פריווילעגיעס.

יודען האבען זיך פערנומען אויף אדאלף היטלער

אונזיניגע פלוידערייען פון נאוואטשינסקי'ן אין „גאזעטא ווארשאווסקא"

פאר אדאלף נאוואטשינסקי איז אלץ א סחורה צו שרייבען ווענען און נעגען יודען. אזא געלעגענהייט האט ער אויך געפינען אין א קליינער ידיעה און וועגען דעם אנגעשריבען א יודען-אפהאנדלונג אויף א גאנצע זייט אין דער „גאזעטא ווארשאווסקא".

ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, אז אין דער ענגלישער פרעסע האט זיך בעוויזען פאלגענדע נאטיץ:

„בערנארד שאו האט ארויסגעשיקט א בריף צו היטלער'ן, אין וועלכען ער בעט דעם אנפיהרער פון די נאציאנאל-סאציאליסטען וועגען ערלויבען איהם צו בעזוכען אין בערלין, ווייל שאו וויל שרייבען א נייע פיעסע, אין וועלכען דער הויפט-העלד זאל זיין אדאלף היטלער".

נאוואטשינסקי איז צוליב דער דאזיגער נאטיץ אריינגעפאלען אין א שרעקליכען כעס.

ס'טייטש, שרייבט ער, די גאנצע וועלט האט זיך גענומען צו שרייבען און צו רעדען וועגען היטלער'ן, מען בעשמוצט איהם, מ'זידעלט איהם, מ'האלט איהם פאר א קליי מענשעל, ס'זענען מאבילעזירט געווארען אלע שרייבענדע אויף דער גאנצער וועלט, אז זיי זאלען איהם דערשלאגען לעבעדיגער הייט, אז זיי זאלען איהם בראטען אויפ'ן פייער, אז זיי זאלען פון איהם די הויט שינדען.

לויט נאוואטשינסקי האט די דאזיגע מאביליזאציע אדורכגעפיהרט די „אנאנימע מלוכה" די יודען, וועלכע האבען דערפיהלט די געפאהר, וואס קומט אויף זיי מצד היטלער'ן.

באלד נאכדעם, שרייבט ווייטער נאוואטשינסקי, ווי די נאציאנאל-סאציאליסטען האבען פערעפענטליכט זייער פראגראם, וואס זיי ווילען מאכען מיט די יודען, ווען זיי וועלען קומען צו דער מאכט, האבען זיי זיך אויף היטלער'ן געווארפען ווי הונד אויף א בעטלער אין אנ'ענגער גאס, קיין דייטשלאנד זענען ארויסגעשיקט געווארען אלע משעמפיאנען פון רעפארטאזש, אז אויף היטלער'ן זאל נישט בלייבען קיין איין טרוקענער פאדים. מ'האט איהם בעשפיגען און בעווארפען מיט שמוץ און שטיינער, געמאכט איהם פאר א ממזר, א דעזערטיר, א קרעטין, א אידיאט, א קלעפטאמאן, א פעדעראסט און... אפילו א יוד פון דער מוהמעס אדער באבעס צד. וועגען דעם דאזיגען „המן" האבען געשריבען אלע יודען, סאקאלאוו, עמיל לודוויג, אלדאנאוו, זאורוויין, איינשטיין, אלע ענגלישע און אמעריקאנישע רעפארטערען, און אלע האבען איהם פארגעשטעלט פאר א פערזעהניש און אידיאט.

און נאוואטשינסקי בעקלאגט, נעביך, דעם גורל פון דעם „גרויסען" מענשען היטלער, וועלכער איז געווארען א קרבן פון אלע יודען אין דער גאנצער וועלט, און, לויט זיין מיינונג, האבען די יודען קודם-כל געוואלט בעשמוצען היטלער'ן פאר די פאלאקען, און איינשמועסען, אז היטלער וויל עפעס רעווידירען די פוילישע גרעניצען, אז ער איז א שונא פון די פאליאקען און טראגט זיך ארום מיט בייזע כוונות בנוגע פוילען. דאס האבען די יודען אלץ געטון דערפאר, ווייל זיי האבען זיך געוואלט פערשאפען פערבינדעטע אין דעם קאמף געגען דעם, וועלכער האט זיך אויסגעארבייט אנ'אייגענעם און לאגישען פלאן אין קאמף געגען די יודען.

און אויף דעם ארט טרעט נאוואטשינסקי ארויס אלס היטלערס פערטיידיגער און וויל בעווייזען, אז היטלער איז בכלל נישט קיין פיינד פון די פאליאקען און האט גארנישט אין זינען עפיס שלעכטס צו טון פוילען אין ענין פון איהרע גרעניצען. דאס אלץ האבען גאר אויסגעטראכט די, כדי אוועקצושטעלען די גרויסע „פיגור" היטלער אין ערגסטען ליכט און אויפ'ן שמוציגסטען אופן. און א סימן דערצו זאגט נאך נאוואטשינסקי די מיינונג פון א ליבעראלען דעפוטאט אין ענגלישען פארלאמענט. דער דאזיגער דעפוטאט האט געוואלט זאגען:

„איך האלט נישט, אז דער היטלעריזם זאל שאפען א דירעקטע געפאהר פאר פוילען, די דאזיגע בעוועגונג קאנצענטרירט איצט אלע איהרע כוחות אויף נישט צאהלען די ענטשעדיגונגס-סומען, איך האלט אבער, אז דאס ערגסטע וואס קען זיין איז דאס, אז ס'וועט נישט קומען צו קיין ענדערונג פון די גרעניצען, נאר צו א רעארגאניזאציע פון די פויליש-דייטשע גרעניצען אין שלעזיען".

און פיהרענדיג ווייטער די דאזיגע ליניע, קומט נאוואטשינסקי צום אויספיהר, אז אויך איצט האבען די יודען בעשטעלט דעם גרעסטען ענגלישען שריפטשטעלער בערנארד שאו, אז ער זאל פאהרען קיין בערלין, רעדען מיט אדאלף היטלער, און דאן אנשרייבען א פיעסע, וועלכע וועט ווידער בעשמוצען און בעשפייען די גרויסע היטלערישע פיגור.

קאמענטארען צו אזעלכע שטותים זענען פולשטענדיג איבריג.

די בייערישע רעפובליק גרייט זיך צו ווערען א מאנארכיע

קרוינפרינץ רופרעכט רייזט איז זיין קעניגרייך

דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון דער גרויסער ענגלישער צייטונג „דיילי עקספרעס", וועלכער איז געפאהרען קיין מינכען, כדי צו זיין אנ'עדות פון דעם ווי אזוי ס'וועט ענטשטעהען דאס בייערישע קעניגרייך. דער קארעספאנדענט האלט, אז דאס מוז פארקומען די נאהענסטע טעג און ער ווידמעט א גרויסען ארטיקעל דעם געוועזענעם בייערישען קרוינפרינץ רופרעכט.

די מענשען, וועלכע אבסערווירען רופרעכטס רייזע איבער דער בייערישער פראווינץ דערצעהלען, אז די רייזע שטעהט מיט גארנישט אפ און דערמאהנט אינגאנצען א רייזע פון א קעניג איבער זיין קעניגרייך. די בייערען נעהמען אויף רופרעכטן אזוי ווי טרייע אונטערטאנען. אין יעדען קליינעם שטעטעל אדער דארף וואו ס'פאהרט אדורך דער אויטא פון קרוינפרינץ און די אויטאמאבילען פון די גענעראלען וואס בעגלייטען איהם האבען זיך פערזאמעלט אונגעהויערע מענשען מאסען און געפאכעט מיט בלוי-ווייסע אלטע בייערישע פעהנדלעך. אומעטום איז רופרעכט בעגעגענט געווארען מיט אויסגעשרייען.

— „זאל לעבען דער קעניג"!

אפילו די רעפובליקאנישע פאליציסטען, דערצעהלט דער ענגלישער זשורנאליסט, ציהען זיך געהארכזאם אויס ווי סטרונעס און גיבען אפ קעניגליכען כבוד, ווען ס'פאהרט א דורך רופרעכט'ס אויטא.

אין יעדען קליינעם שטעטעל בעגעגענט רופרעכטן דער בירגערמייסטער און מ'האלט פייערליכע רעדעס. פון די פענסטער שיטען זיך בלומען אויפן אויטא פון רופרעכטן, מיידלעך אין ווייסע מלבושים גיבען איהם גרויסע בוקעטען רויזען און זיי מאכען דערביי טיפע רעווערענסען.

מיט עטליכע טעג צוריק איז פרינץ רופרעכט א דורכגעפאהרען ניי-שטאט, א קליינע שטאט אין צפון-בייערען. דא האט איהם אפגעווארט א דעלעגאציע פון עטליכע טויזענד מלחמה-וועטעראנען, וועלכע האבען זיך דא פערזאמעלט פון פערשידענע בייערישע שטעט. דער פרינץ רופרעכט איז דא ארויסגעטרעטען מיט א רעדע, וועלכע וועט אפשר ווערען א היסטארישע, ער האט געזאגט, אז מ'טאר נישט דערלאזען דערצו, אז בערלין זאל אדורכפיהרען א פולע צענטראליזאציע פון דער מאכט אין דייטשלאנד דורך מעטאדען וואס זענען פרעמד דער דייטשער טראדיציע און וואס דערמאהנען זיכער די ארדנונגען אין פראנקרייך.

— מיר ווילען זיין גוטע דייטשען — האט פרינץ רופרעכט געענדיגט זיין רעדע — אבער מיר מוזען בלייבען גוטע בייערען.

כדי גוט צו פערשטעהען די טיפקייט פון דער מאנארכיסטישער בעוועגונג אין בייערען — ענדיגט דער ענגלישער זשורנאליסט — דארף מען פעסטשטעלען דעם פאקט, אז די מאנארכיסטישע בעוועגונג ווערט אונטערשטיצט דורך דער קאטוילישער קירך, וועלכע איז אין בייערען א גרויסע מאכט די בייערישע רעגירונג, וועלכע בעשטעהט לרוב פון מיטגלידער פון דער קאטוילישער בייערישער פאלקספארטיי, איז אין אמת'ן א מאנארכיסטישע און אנערקענט די פרעטענזיעס פון רופרעכט'ן אויפ'ן בייערישען טראן.

זעהר כאראקטעריסטיש איז אויך די שטעלונג און דער טאן פון דער בייערישער פרעסע. ס'איז גענוג צו עפענען די צייטונגען און מ'שטויסט זיך גלייך אן אויף פערשידענע נאטיצען וואס רעדען שוין אזוי, ווי אין בייערען וואלט עקזיסטירט א מאנארכיע.

אין „בייערישען קוריער" איז געווען אפגעדרוקט פאלגענדע נאטיץ: „די זיבעצן-יעהריגע פרינצעסין לואי פערדינאנד האט נעכטען געפייערט איהר געבורטסטאג. א הויך די מיטגלידער פון קעניגליכען הויף, זענען צו דער פייערונג איינגעלאדען געווארען די אפיציעלע פארשטעהער פון דער מאכט. דער פרעמיער ד"ר העלד. ווי אויך אנדערערע מיניסטארען, דער בירגערמייסטער און די פרעזידיומס פון פערשידענע אדעל-קלובען האבען צוגעשיקט דער פרינצעסין בעגריסונגען".

אזוי גרייט מען זיך אין בייערען צו ווערען א מאנארכיע און ארויפזעצען אויפן טראן דעם פרינץ רופרעכט.

די שוידערליכע פערפלייצונג אין רומעניען

גענויע פרטים וועגען דער קאטאסטראפע

פון די טעלעגראמען ווייסט מען שוין וועגען דעם שרעקליכען פערנעהם פון דער פערפלייצונג אין רומעניען. די בוקארעשטער צייטונגען ברענגען גענויע פרטים וועגען דער שרעקליכער קאטאסטראפע.

די באהן-בעוועגונג אויף דער ליניע בוקארעשט—טשערנאוויץ קומט פאר נאר ביז דער סטאציע פאשקאני. די ליניע בוקארעשט—קישינעוו—יאסי איז איבערגעריסען, אויך איז אינגאנצען אפגעשווענקט געווארען די באהן-ליניע גאלאץ—בירלאד. די מאכט איז זעהר בעאונרוהיגט צוליב דעם צושטאנד אויף די באהן-ליניעס.

בעזונדערע קאטאסטראפאלע פארמען האט אנגענומען די פערפלייצונג צוליב די אונאויפהערליכע גוס-רעגענס אין יאסער געגענד. אזוי ווי די פערפלייצונג איז געקומען אונפערהאפט אין מיטען נאכט, זענען די מענשען ארויסגעשפרונגען נאקעטערהייט פון די הייזער, מיט די קינדער אויף די הענד און מיט זיך גארנישט מיטגענומען. אין יאסי האבען פיל גאסען זיך פערוואנדעלט אין שטורמישע טייכען. קאוואלעריע-פאטרולען ראטעווען ... [illegible] ... פון וואסער אויף זייערע פערד, נאר אזוי ארום האט מען פערקלענערט די צאהל פון די מענשליכע קרבנות. די דאכלאזע בעפעלקערונג ווערט איינגעארדענט אין די שולען און פריוואטע הייזער, וועלכע זענען ניצול געווארען פון דער פערפלייצונג.

די שטאט יאסי איז אינגאנצען אפגעשניטען פון גאנצען פאוויאט. אויב דער צושטאנד אין דעם טייכעל וועט זיך נאך מעהר אויפהויבען, דראהט יאסי אנ'אונגעהויערע קאטאסטראפע. הונדערטער הייזער זענען שוין פערפלייצט מיט וואסער. די בעפעלקערונג, וועלכע איז עוואקואירט געווארען פון די פערפלייצטע געגענדען ווערט געשפייזט דורך מיליטערישע קיכען. דער יאסער וואקזאל איז אויך פערפלייצט, אזא גורל האט אויך געטראפען די פאסט. די שאדענס נאר אין איין שטאט יאסי בעטרעפען עטליכע צעהנדליג מיליאן לעי.

דער שטאט יאסי דראהט צו בלייבען אהן ליכט און טרינק-וואסער, ווייל די עלעקטראווניע איז האלב-פערפלייצט און פון מינוט צו מינוט קען זי אויפהערען צוצושטעלען שטראם.

פון יאסי זענען אנגעקומען נייע דעפעשען, אז די פערפלייצונג האט אנגענומען שרעקליכע פארמען. אין פערלויף פון איין שעה האט זיך דאס וואסער פון טייך באכלוי געהויבען אויף איין מעטער און פערגאסען דעם וואקזאל. יעדער קאנטאקט צווישען דער סטאציע מיט דער שטאט איז איבערגעריסען און די גאנצע געגענד ארום וואקזאל איז איין גרויסע אזערע.

שטארק האט אויך געליטען פון דער פערפלייצונג די שטאט ביעלצי. אין די פארשטעדט זענען געמאכט געווארען אונגעהויערע חורבנות. די רעטונגס-אקציע איז אין פולען גאנג, די שטאט איז געבליבען אהן פאסט און אהן צייטונגען. אין דרום-ביקאוויגע איז א פולשטענדיגער חורבן. הונדערטער העקטאר פערזייטע פעלדער זענען פערפלייצט געווארען.

אין צפון-בוקאווינא האט זיך דער דניעסטער אויפגעהויבען ביז 6—7 מעטער און א פערפלייצונג איז נישט פערמיידליך. א גאנצע רייה דערפער נעבען פרעז זענען שוין עוואקואירט געווארען. די באהן-בעוועגונג קיין בוקארעשט און פון בוקארעשט איז איבערגעריסען געווארען.

נייע כוואליע פון ארבייטסלאזע

געשלאסען פאבריקען און קאפאלניעס אין אויבערשלעזיע

קאטאוויק, 3. (ספ. טעל.)

יעדער טאג ברענגט נייע טרויעריגע ידיעות וועגען שליסען פאבריקען, קאפאלניעס און רעדוקציעס פון ארבייטער.

די דירעקציע פון דער קאפאלניע אין מיסלאוויץ האט רעדוצירט 225 ארבייטער. אין גרובען קלעאפאס האט מען רעדוצירט 320 ארבייטער. אין גרובען „קארמען" זאל מען רעדוצירען 700 ארב·

סאסנאוויץ, 3. (ספ. טעל.)

ס'זענען אפגעשטעלט געווארען די פאבריקען פון „פיטצנער און גאמפער" אין דאמבראווע.

ווארשא, 3. (טעלעפאניש)

אין 7 הוטען פון דעם ווארשעווער וואיעוואדזטווע איז אפגעשטעלט געווארען די ארבייט. דאס איז געשעהן צוליב'ן פעהלען פון בעשטעלונגען.

ספּאָרט-בעוועגונג

יודישע אינסטרוקטאָרען-לאַגערען פאַר פרויען

יאָהר־יעהרליך געפינט זיך נישט ווייט פון לאָדז, אין יוזעפאָוו, הינטער טאָמאַשאָוו, אַ יודי־שער פרויען־לאַגער, וועלכער איז אָרגאַניזירט דורך דעם פערבאַנד פון יודישע פרויען־ספּאָרט־פעראיי־נען, פאַר אַנטיילנעהמעריננס פון גאַנץ פוילען. אַ רייה אָרגאַניזאַציעס פון לאָדז און די אַרומיגע שטעט קען גוט דעם דאָזיגען ווינקעל, פון וועלכע ס׳געהען אַרויס פיאָנערינס פון פיזישער אויפלעבונג פון די יודישע פרויען. דער גרעסטער טייל פון דער געזעלשאַפט קען אָבער נישט און ווייסט נישט וועגען דער דאָזיגער אַרבייט און געניסט נישט פון דער דאָזיגער אַרבייט.

דער פערבאַנד פון די פרויען־ספּאָרט פעראיינען האָט אין פוילען געוואָרפען די לאָזונג פון אַרבייט איבער דער פיזישער ערציהונג פון די ברייטע יודי־שע פרויען־מאַסען. ביז איצט האָט אין דער יודישער געזעלשאַפט אַזאַ קאָנצעפּציע נישט עקזיסטירט, דע־ריבער האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר נויטיג נישט נאָר צו פּראָפּאַגירען די דאָזיגע לאָזונגען, אָבער קודם כל צוגרייטען ענטשפּרעכענדע קאַדרען פון אינסטרוק־טאָרינס און ספּאָרט־טוערינס, סוועלכען דעריבער אָר באַניזירט פערשידענע טיפּע פון קורסען און לאַ־גערען און דער צענטראַלער פונקט פון אויסבילדונג זענען די לאַגערען אין יוזעפּאָוו.

די קאַנדידאַטקעס אין לאַגער רעקרוטירען זיך הויפּטזעכליך צווישען די ספּאָרט־אָרגאַניזאַציעס און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס וועלכע פיהרען אַ ספּאָרט־אַרבייט פאַר איהרע מיטגלידערינס. זיי מוז־זען האָבען אַ פעראינטערעסירונג פאַר פיזישע אי־בונגען, פעדאַגאָגישע פעהיגקייטען, אַ ווילען צו אַרבייטען געזעלשאַפטליך און מיטעלע בילדונג, פאַר וועניגער צוגעגרייט פערזאָנען ווערט אָרגאַניזירט אַ צוויי־וואָכענדיגער לאַגער.

וואָס גיט אונז דער לאַגער אַ חוץ דער ענט־שפּרעכענדער אויסבילדונג? ער ווירקט גינסטיג אויף יעדער אַנטיילנעהמעריך, געזונדער, היגיענישער לעבענס־אופן, פיזישע אַרבייט אויף דער לופט און זון, וואַשען זיך און באָדען זיך אין טייך, ראַציאָ־נעלע בעשפּייזונג, די געזעלשאַפט פון יונגע, פרעה־ליכע און שטאַרקע מיידלעך — דאָס זענען די בע־דינגונגען אין לאַגער. אונזער שטעלונג דאַרף זיין צו אָרגאַניזירען לאַגערען פאַר אַלע פרויען, וועלכע שטרעבען דורך אַ געוויסע צייט זיך צו געפינען אין אַנדערע בעדינגונגען, ווי די אין וועלכע זיי געפינען זיך כסדר, שטרעבען צו דערקענען נייע לעבענס־פאָרמען, ווידער אויפלעבען פיזיש, ליידער האָבען מיר נישט צו דעם די גענוגענדע מיטלען און מיר מוזען זיך בעגרענעצען צו דעם הייפעל, וועלכע מיר שטרעבען צו בילדען פאַר אונזערע ווייטערדיגע צילען.

נישט קוקענדיג אויף די אַלע מעלות וואָס דער לאַגער בעזיצט, האָט די לאָדזער וואָיעוואודז־טווע דערמיט זיך נישט פעראינטערעסירט.. איןביידע לאַגערען וועלכע זענען ביז איצט פאָרגעקומען זענען געווען זעקס אַנטיילנעהמעריננס פון לאָדז, איינע פון זגערזש און 2 פון טאָמאַשאָוו. אין יעדען קלענסטען שטעטעל געפינט זיך דאָך אַ יודישער ספּאָרט־פעראיין, געזעלשאַפטליכע פרויען־אָרגאַניזאַ־ציעס, סקאוטען־פעראיינען און אַנדערע. ס׳איז דאָך בעקאַנט אַז זיי אַלע בעקלאָגען זיך אויפ׳ן מאַנגעל פון אינסטרוקטאָרינס, או טוערינס, און טוען גאָר־נישט, אַז זיי זאָלען אויסשולען זייערע טוערינס.

דער פערבאַנד שיקט אָפּט אַרויס אויף דער פּראָ־ווינץ פּרעלעגענטקעס און ספּאָרט־אָרגאַניזאַטאָרינס, וועלכע האָבען פאַר אַן אויפגאַבע צו פעראינטערעס־סירען די ברייטסטע פרויען־מאַסען. די אַרבייט ענט־וויקעלט זיך גינסטיג, ביז צו אַ געוויסען מאָמענט, ווען מען דאַרף אָנהויבען אַ קאָנקרעטע ספּאָרט־אַרבייט, ס׳איז פערהאַן אַ זאַל און ספּאָרט־פּלאַץ, עס זענען פערהאַן איבענדע ס׳פעהלען אָבער אינסטרוק־טאָרקעס, מיט דער דאָזיגער זאַכלאַגע דאַרף מען ראַדיקאַל קעמפען.

מיר פאָדערען דעריבער אויף אַלערליי אָרגאַ־ניזאַציעס וועלכע זענען פעראינטערעסירט מיט דער פיזישער ערציהונג פון פרויען, אַז זיי זאָלען אויסנו־צען דעם זומער און די געלעגענהייט און זאָלען זיך צוגרייטען אַ גענוגענדע צאָהל אינסטרוקטאָרקעס, ס׳איז נישט פערהאַן קיין שום שטערונג. די מאַטע־ריעלע בעדינגונגען זענען אויך צוגענגליך.

מירא יאַקובאָוויטש.

די גרויסע פערד-געיעגען אין וואַרשאַ

האָבען צוגעצויגען אַ רעקאָרד-צאָהל צושויער

ל.ט.ס.ג. — ווידזעוו 3:3
וו.ק.ס. — ווימאַ 1:1
טוריסטען — ל.ק.ס. 2:01

מייסטערשאַפטס-קאַמפּען פון „בע"-קלאַס

י.ק.פ. — מכבי 0:4

מייסטערשאַפט פון קלאַס „צע"

שטערן — תל-חי 0:5
בר-כוכבא — יאַרדאַן 0:4

נאָך די דאָזיגע רעזולטאַטען געפינען זיך די יודישע קלובען בר־כוכבא און שטערן אויף די ער־שטע ערטער און זייערע גרופּען.

אַרטיסטען — ווידזעוו

נעכטען איז אויפ׳ן פּלאַץ פון ל.ק.ס. פאָרגעקו־מען אַ פוסבאַל־מעטש צווישען ווידזעוו און די אַרטיסטען פון שטאָטישען טעאַטער.

דער רעזולטאַט איז געווען 2:4 פאַר ווידזעוו.

לאָדז — קראָקאָ
דער דאָזיגער מעטש קומט פאָר דעם קומענדיגען זונטאָג

דעם קומענדיגען זונטאָג וועט אין לאָדז פאָר־קומען דער פוסבאַל צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון לאָדז און דער רעפּרעזענטאַנץ פון קראָקאָ. פאַר־אַיאָהרען האָט דעם דאָזיגען מעטש געוואונען די קראָקאָווער רעפּרעזענטאַנץ, דער פערבאַנדס־קאַ־פּיטאַן האָט שוין פעסטגעשטעלט די לאָדזער רעפּ־רעזענטאַנץ אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל! גריי־מאַיקעוויטש (ראַפּאָפּאָרט), גאַלעצקי, קאַראַש, יאַנ־טשיק, שטייבקע, סטאַלאַרסקי אָדער קרול.

די איבריגע שפּילער וועלען ערשט פעסטגע־שטעלט ווערען.

ל.א.ז.פ.נ. האָט אַנולירט די פראַגע פון די פאַבריקס-קלובען

ווי מיר דערוויסען זיך האָט די פערוואַלטונג פון ל. אָ. ז. פּ. נ. אויף דער לעצטער זיצונג בע־טראַכט די פראַגע פון די פאָרוואורפען וואָס ווערען געמאַכט די פאַבריקס־קלובען די פערוואַלטונג האָט בעשלאָסען צו אַנולירען די גאַנצע פראַגע.

די זיגער אין ווימבלעדאָן

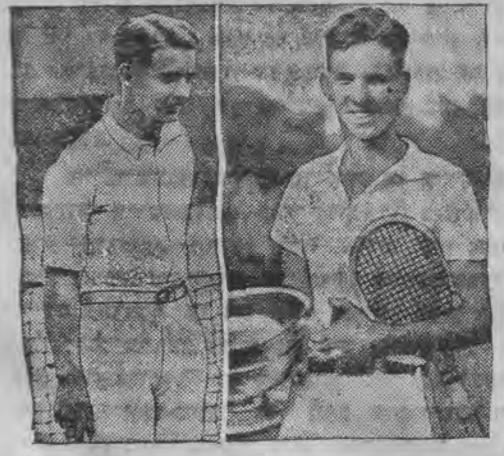

דער ענגלענדער אויסטין און אַמעריקאַנער בינעס

אינטערנאַציאָנאַלער מעטש פּוילען — שוועדען
קומט פאַר זונטאָג אין וואַרשאַ

דער אינטערנאַציאָנאַלער פוסבאַל־מעטש פּוילען — שוועדען קומט פאָר דעם קומענדיגען זונטאָג אין וואַרשאָ, די שוועדישע דרוזשינע בעשטעהען פון 18 שפּילער און 4 פערזאָן פון דער אָנפיהרונג.

נאָכ׳ן מעטש אין וואַרשאָ פאָהרען די שוועדער קיין ריגא און טאַלין.

דער היי־יעהריגער מעטש מיט שוועדען האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג שוין דערפאַר ווייל די שוועדען האָבען הייאָהר געזיגט בעלגיען 1:5 און פינלאַנד 1:7. די פּוילישע רעפּ־רעזענטאַנץ וועט אַרויסטרעטען אין פאָלגענדען צו־זאַמענשטעל: אַלבאַנסקי (פרימאַרקעוויטש), יאַר־שינא, בולאַנאָוו, קאָטלאַרטשיק, 1, קאָטלאַרטשיק 2, מישאַק, שטשעפּאַניאַק, מאַטיאַס, נאַוראָט, פּאַזור־רעק, קאַטאַר.

ליגע-מעטשען אין פּוילען

די נעכטיגע ליגע־מעטשען אין פּוילען האָ־בען געבראַכט בלויז נישט־דערוואַרטעטע רעזול־טאַטען, אַזוי האָט ל. ק. ס. נישט געקענט געווינען ביי „וואַרשאַוויאַנקאַ", „גאַרבאַרניאַ" האָט געווי־נען ביי דער שטאַרקער פּאָגאָן, וואַרשאַ האָט גע־וואונען ביי „רוך" און ענדליך דער 22־טער פּולק ביי טשאַרני, די רעזולטאַטען זענען פאָלגענדע:

ל.ק.ס. — וואַרשאַוויאַנקאַ 1:1
גאַרבאַרניאַ — פּאָגאָן 2:1
וואַרטאַ — רוך 3:0
22-טער פּולק — טשאַרני 2:1

פּאַוואָ נורמי
אויפ׳ן וועג קיין לאָס-אַנזשעלאָס

די אָלימפּיאַדע אין לאָס-אַנזשעלאָס

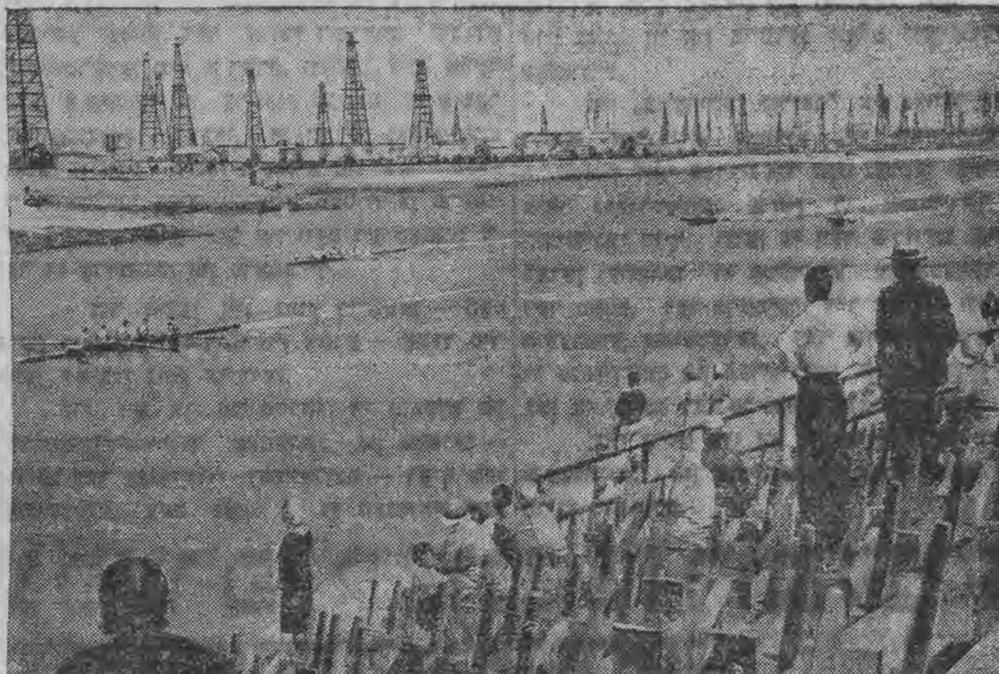

דאָ וועלען פאָרקומען די פערמעסטונגען פון די רודערער

מייסטערשאַפט פון „א"-קלאַס אין לאָדז
סטזשעלעצקי — הכח 1:2

דער דאָזיגער מעטש וועגען דער מייסטער־שאַפט פון „אַ"־קלאַס איז פאָרגעקומען שבת אויפ׳ן פּלאַץ פון ל.ק.ס. און האָט קיין גרויסע פעראינטערע־סירונג נישט אַרויסגערופען.

צוליב דער גרויסער היץ האָט נישט געקענט זיין קיין רייד וועגען אַ שעהנעם אינטערעסאַנטען שפּילען. די שפּילער האָבען זיך קוים געריהרט פון אָרט און נאָך אַ האַלבע שעה שפּילען זענען זיי שוין געווען אינגאַנצען אויסגעשעפּט. די שפּילער פון ס.ק.ס. האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר מעהר דויערהאַפטיגע און דעריבער האָבען זיי דערגרייכט אַ זיג.

אין די ערשטע מינוטען רייסט זיך „הכח" צום קאַמף, גערטעל שפּילט אין דער צייט זעהר שעהן, אָבער די פליגעל פרעסער און סעגאַל 2. מאַכען אַ תל אויס יעדער פּאָזיציע. דאַן נעהמט שוין איבער די איניציאַטיוו ס.ק.ס. וועלכער שיסט 2 גאָלען, אין דער לעצטער מינוט פון דער ערשטער העלפט געלונגט גערטעל׳ן צו דערגרייכען אַן עהרען טויער, אין דער צווייטער העלפט האָט די איבער־מאַכט ס.ק.ס. אָבער קיין טויערען געלינגט זיי נישט צו דערגרייכען.

ריכטער — ה׳ פּיעטש.

דאס אנפאלען אויף יוד. קולטיווירטע פעלדער דורך אראבער

האָט אָנגענומען א כאראקטער פון א כראָנישער עפּידעמיע

די פּאליטיק, וואס פיהרט צו דער אַנאַרכיע

(בריף פון ירושלים)

אין דער ביבלישער „שופטים"-פּעריאָדע מיט טויזענדער יאָהרען צוריק, ווען דאָס יודישע פאָלק, האָט ערשט נאָר וואָס זיך בעפעסטיגט אין די ערוואָרבענע פּאָזיציעס פון זיין לאַנד, פלעגען די פערבליבענע ווילדע פּרימיטיווע שכנים בעפאַלען יודישע פעלדער פון צייט צו צייט, און פערדאַרבען דאָס גאַנצע געוועקסעניש. אין דער היסטאָריע איז אונז פערבליבען, אַ כאַראַקטעריסטיק, וועלכע שילדערט מיט לעבעדיגע פאַרבען דעם רויהען פּרימיטיווען ברוטאַליטעט, וואָס האָט דעמאָלט געבוישעוועט ביי די געצענדינערישע שכנים אין ארץ-ישראל.

אין „שופטים", קאַפּיטעל ו' ווערט דערציילט פון די צרות, וואָס מען איז אויסגעשטאַנען פון „מדין" — אַן אַלטערטימליכעס פאָלק, וואָס איז געזעסען אין שכנות פון ארץ-ישראל — ווען יודען האָבען בעאַרבייט און געזייהט זייערע פעלדער, זענען מדינ'ער ווי אַ היישעריק בעפאַלען די פעלדער, און זיך בעזעצט אויף זיי, מיט זייער פיה און געצעלטער, מיט'ן ציל דאָס לאַנד צו פערניכטען" —

די פּסיכאָלאָגיע פון די ווילדע „מזרח-קינדער" האָט זיך גאָר נישט געענדערט, עס הערשט נאָך ביי זיי דער זעלבער מאָראַל און גערעכטיגקייט, געווען אַ שטיקעל צייט, וואָס זייער ווילדער אינסטינקט, איז געווען געצוימט, דורך אַן אייזערנער האַנד, דאַן איז יודישע פּראַצע געווען געזיכערט, איצט אָבער, האָט זיך בעגייט די ווילדע אַנאַרכיע, פון די אַלטערטימליכע צייטען; די שעדליכע העצערייי, די פּאָליטיק פון דער רעגירונג, וואָס איז געריכטעט לויט די אנשויאונגען פון שאו-קאָמיסיע, סימפּסאָן-בעריכט; ווייסען-בוך; און מר. פרענטש, דאָס איז אינספּיראַציע מאַטעריאַל, וואָס ערוועקט דעם אינסטינקט פון די „בני-קדם" אין צוריי̈צען זיי דעם בעסטיאַלישען אַפּעטיט צו רויבען און צו פערניכטען....

פון דער „בשור" קבוצה, דערוויסט מען זיך, אַז פאַר די לעצטע צייט בעפאַלען די אראבישע פאַסטוכער מיט זייערע סטאַדעס די ווייץ-פעלדער פון דער קבוצה און האָבען פערניכטעט געזייהטע ווייץ-פעלדער אַ שטרעקע פון הונדערט און פופציג דונאַם. לעצטענס האָבען די פאַסטוכער ווידער פּרובירט [illegible] אויף די פעלדער זייערע סטאַדעס און, די קבוצה אַרבייטער האָבען זיך געוואָלט ענטקעגענשטעלען, זענען זיי בעפאַלען געוואָרען דורך אַ מאַסע אַראַבער, וואָס האָבען זיי בעוואָרפען מיט שטיינער און פערוואונדעט צוויי מיטגלידער פון דער קבוצה.

מיט צוויי טעג שפּעטער האָבען בעדואינער פונ'ם דאָרף „מע־ב אל-ראמל" נאָכגעשטאָן דעם זעלבען ביישפּיל, און זהאָבען אַרויפגעלאָזען זייערע סטאַדעס אויף קרן-קימת באָדען, אין מפרץ חיפה, ווען דער יודישער שומר ווייס, האָט אויפגעפאָדערט די בעדואינער, אַז זיי זאָלען פערלאָזען דאָס פעלד, האָבען זיי איהם בעוואָרפען מיט שטיינער און ס'האָט אויסגעבראָכען אַ געשלעג, דער יודישער

שומר האָט דאַן אויסגעשאָסען אין דער לופט, דער מיט צו געבען אַ סיגנאַל צו דער נאָהענטער פּאָליציי סטאַנציע. פּאָליציי איז באַלד געקומען, פעריאָגט די בעדואינער און אַרעסטירט דריי פון זיי.

זונטאָג, זענען אַ הונדערט אַראַבער פון דאָרף „אום-באלד" בעפאַלען די רעוויזיאָניסטישע אַרבייטער גרופּע, וועלכע קולטיווירט אַ שטח פון פיר הונדערט דונאַם קרן-קימת באָדען, וואָס געפינט זיך צווישען דער קאָלאָניע „נתניה" און „אום-כאלד" בעת'ן אַקערען און גראָבען אַ ברונעם, דורך דעם ברוטאַלען אָנפאַל זענען פערוואונדעט געוואָרען אַכט יודען מיט צוויי אַראַבער. מיט אייניגע טעג פריהער, איז אויך פאָרגעקומען אזא עהנליכער אָנפאַל, נאָר דאַן איז די יודישע אַרבייטער געלונגען אָפּצושטויסען די אַראַבער.

צוזאָמענגענומען נאָכ'ן איבערפאַל, איז פאָרגעקומען פאַר'ן גובערנאַטאָר פון „חיל-כרם" אַן אַדמיניסטראַטיווע געריכטליכע אונטערזוכונג, געגען 11 אַראַבער, וועלכע האָבען אָנגעפיהרט מיט דעם איבערפאַל, או זענען געפונען געוואָרען שולדיג, עס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ פעראָרדנונג זיי צו אַרעסטירען, ביז צום משפּט. דער גובערנאַטאָר

האָט צוגעגעבען, אַז פון די עדות, וואָס ער האָט געהערט איז איהם שוין זאָגאַר איבערצייגט געוואָרען דער שולד פון די אַרעסטירטע, און ער קען זיי פעראורטיילען, ער וויל אָבער נאָך הערען די עדות פון די, וואָס זענען בעפאַלען געוואָרען, וואָס צוליב זייערע וואונדען האָבען זיי נישט געקענט ערשיינען אין געריכט, דער מושל האָט דעציזירט אַז די יודען קענען פאָרזעצען זייער אַרבייט, און האָט געאָרדענט די פּאָליציי צו זיין אויף דער וואַך, און צו פערהיטען די יודישע אַרבייטער פון אַזעלכע אָנפאַלען, נאָר נישט דער אַרעסט, נישט דעם מושלס וואָרנונג, האָט געהאָלפען, און טראָץ דעם שטרענגען אָנזאָג צו דער פּאָליציי צו פערהיטען און בעשיצען די יודישע אַרבייטער, איז אין אייניגע טעג אַרום געמאַכט געוואָרען אַן אַטאַקע אין מיטען דער נאַכט, אויפ'ן בייעם געגראָבענעם ברונעם, איהם אין גאַנצען צושטערט צובראָכען די רעהרען און צוגעראויבט אַלעס וואָס דאָרטען איז געווען...

די אָפּיציעלע פּאָליטיק, וועלכע האָט אַזוי סגערעכנט אַזאַ „קלוגען" וואונדערבאַרען אַרגומענט, וואָס איז אויסגעשפּראָכען געוואָרען אין ה' קיש-ראָטש אורטייל ווענען דעם זכות פון די יודישע באָדען אייגענטימער אין „קוסקוס-טבעון" דינט פאַר די אָנפאַלער אַלס העצעריי מיטעל, אָנצוגעהען מיט אַזאַ ברוטאַליטעט און לאָזען פריי זייערע ווילדע אינסטינקטען, וואָס זיי האָבען בירושה פון מדין און עמלק' אונזערע אַמאָליגע שכנים.

ש. יצחסי.

דער גרויסער „גום-גאָרט"-פּראָצעס אין מאָסקווע

פינף פון די אָנגעקלאָגטע זענען פערמשפּט געוואָרען צום טויט, די איבריגע אויף 150 יאָהר טורמע צוזאַמען'

רייכער פריץ זיך מגייר צוליב א יודיש מיידעל

ווילנע.

אייגע פון די סענסאַציאָנעלע געשיכטעס פון דער לעצטער צייט האָט זיך די טעג אָפּגעשפּילט אין ווילנע מיט דער 16-יאָהריגער יודישער פריילין ס. אַ טאָכטער פון אַן אָנגעזעהענעם ווילנער יודישען הויז-ווירט.

דער דערמאָהנטער הויז-ווירט איז מיט עטליכע טעג צוריק געקומען אין אויספאָרשונגס-אַמט און געמאָלדען, אַז זיין טאָכטער איז מיט צוויי טעג צוריק אַרויס פון שטוב, זי האָט צונויפגעפּאַקט אַלע איהרע זאַכען און איז דערמיט נעלם געוואָרען.

די אַרומגעפיהרטע אויספאָרשונג האָט אויפגעקלערט פאָלגענדעס:

מיט עטליכע חדשים צוריק האָט זשעניע ס. זיך בעקענט אין ווילנע מיט אַ קריסטליכען יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך פערליבט אין איהר און גענומען מיט איהר אַרומגעהען.

דער יונגערמאַן האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר'ן רייכען קריסטליכען פריץ טאַדעאוש ר.

טאַדעאוש ר. האָט זיך אַזוי פערליבט אין דעם 16-יאָהריגען יודישען מיידעל, אַז ער האָט איהר צוגערעדט זי זאָל אַנטלויפען פון שטוב. אַרויס פאָהרען מיט איהם קיין גדיניע און דאָרט חתונה האָבען.

דאָס 16-יאָהריגע מיידעל, וועלכע איז ענטוויקעלט אַ סך בעסער ווי אין איהרע יאָהרען, האָט אָבער אַרויסגעשטעלט דעם פערליבטען יונגענמאַן אַ תנאי, אַז זי וועט חתונה האָבען מיט איהם ערשט דאַן, ווען ער וועט זיך אויס ליבע צו איהר מגייר זיין. דער פערליבטער פריץ האָט דערצו איינגעשטימט, און דאָס פּאָרל געפינט זיך ביים היינטיגען טאָג אין דאַנציג. וואו ס'דאַרף בקרוב פאָרקומען די צערעמאָניע פון מגייר זיין זיך און די חתונה. זשעניעס ס. פאָטער איז אויך אַרויסגעפאָהרען קיין דאַנציג אָפּצוגעפינען דאָרט זיין טאָכטער.

יודיש-פּוילישע געז.
ליה-ביבליאָטעק
אויפ'ן נאָמען פון
א. אייזענשלאס
לימאַנאָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקא) 15
די ביבליאָטעק איז אָפען פרייטאָג, שבת און זונטאָג פון 5 ביז 9 אָוועבד. מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג פון 7 ביז 10 אין אָוועבד.
מיטגלידער-אָפּצאָהל 80 גראָשען א חודש
פאַר אַרבייטסלאָזע 60 גראָשען א חודש

אין פּאַראַגוואַיער „גן-עדן"

די אוצרע פון דעם „הייליגען בערנאַרדינאַ"

(רייזע-נאָטיצען) פון מ. רעגאַלסקי

מיר ווייסען אומגעפעהר ווי עס זעהט אויס דער גהינום.

יעדער פון אונז וועלכער האָט געבלעטערט דאַנטעס „געטליכע קאָמעדיע", האָט אַ גאַנץ קאָנקרעטע פאָרשטעלונג פון גהינום. און צי איז באמת דאָרטען אַזוי שלעכט, ווי עס דערציילט אונז דאַנטע, אָדער עס איז נישט מעהר ווי געניאַלע דיכטערישע פאַנטאַזיע, וואָלט זיך געוואָלט אויב עס איז שוין אוממעגליך, צו קומען וואָס שפּעטער, ווען דאָס לעבען איז שוין נישט ווערט געלעבט צו ווערען, אין דעם פּאַלאַץ. וואו עס שטעהט דער בעריהמטער טויער, מיט דער קאַלעמוטנער אויפשריפט: „לאַסציאַטע אָגני ספּעראַנצאַ", „מענש, גיב אויף דיינע האָפענונגען!"...

יאָ, וועגען דעם גהינום, האָבען מיר שוין אַ דאַנק דאַנטען אַ לעבעדיגע פאָרשטעלונג.

אָבער וואָס איז דער גן-עדן און ווי זעהט ער אויס? — דאָס איז שווער צו זאָגען.

מיט יאָהרען צוריק האָבען די דייטשען מיר געוואָלט איינרעדען, אַז דער גן-עדן איז די יונגע טאַריאַנישע קאָלאָניע „עדן" ביי בראַנדענבורג, אַ צוויי שעה רייזע פון בערלין, וואו איך האָב פערבראַכט עטליכע זומערען.

דאָס איז געווען זעהר אַ שעהנער און רוהיגער פּלאַץ, איינגעטונקען אין גרינס און וואו מען האָט זיך געשפּייזט בלויז מיט גרינס.

יעדענפאַלס, אויב איך זאָל אורטיילען פון דעם וואָס מען האָט פון „עדן" משלח געווען מיין בעגלייטערין ביי אַ שפּאַציר, אַ יונגע פריילין, וועלכע האָט זיך „פערזינדיגט" און אָראָפּגעריסען אַ פּאָר רויטע קאַרשען פון אַ פרעמדען גאָרטען-בוים — איז די דייטשע וועגעטאַריאַנישע קאָלאָניע. וואָס איז אין זייער צייט געגרינדעט געוואָרען ווי מען זאָגט, פון ריכאַרד וואַגנער'ן, געווען דער ריכטיגער קלאַסישער גן-עדן אין ביבלישען סטיל.

מיט יאָהרען שפּעטער, ווען איך האָב בעזוכט טיראָל און האָב אַרויפגעקלעטערט אויף אַ באַרג אין אַ פערלאָזענעם שלאָס, נישט ווייט פון מעראַן,

האָט מען מיר געזאָגט, אַז פאַר מיינע אויגען איז אויסגעשפּרייט דער „גן-עדן"-טאָל.

און איך האָב ווירקליך געגלויבט, אַז יענער פון אַלע גוטע געטער געבענשטער און פערכישופט-שעהנער ערד-ווינקעל איז דער גן-עדן.

און ווען די באַהן האָט מיך אין איינעם אַ סוף זומער-אָוועבד אַרויפגעפיהרט אויף דער הויך פון אַ צוויי טויזענד מעטער, אַ צוו יישעה רייזע פון לוצערן, שווייץ, און איך בין געבליבען שטעהן אַ דערשיטערטער און אַ פערגאַפטער צווישען ריזען-בערג און גיגאַנטישע טאָל-אָפּגרונטען און מיר האָט זיך געדאַכט, אַז מיינע ליפּען שעפּטשען „שהחינו", און איך וואָלט דאָס אוודאי געטון ווען איך וואָלט פרום געווען — דעמאָלט בין איך אוודאי זיכער געווען, אַז איך זעה פאַר זיך דעם ריכטיגען גן-עדן....

און וויפיל מאָל, פערברענגענדיג די געצעהלטע טעג אין דער הויפּטשטאָט פון בראַזיל. בעטראַכטענדיג דאָס פערכישופטע ריאָ אין די וואונדערשטונדען פון דעם באַרג „פּאָס ד'אַסוקאַר", פון קאָרקאָוואַדאָ אָדער ביי די ים-ברעגען פון קאָפּאַקאַבאַנאַ, האָב איך מקנא געווען די מענשען, וועמען עס איז בעשערט צו לעבען אין גן-עדן...

אַלזאָ, וואָס איז און וואו איז דער אמת'ער גן-עדן?

איצט, אַז איך האָב זיך אָוועקגעזעצט אין באַהן אין אַסונסיאָן, וואָס דאַרף מיך פיהרען צום „לאַגאָ סאַן בערנאַרדינאָ" פרעגט מיך מיין שכן, אַן ענגלענדער:

— איהר פאָהרט אויך אין פּאַראַגוואַיער עדען?

איך האָב אַ קנייטש געטון מיט די פּלייצעס, און מיט אַ שמייכעל מודה געווען זיך פאַר מיין ענגלענדער, אַז איך האָב נישט געהאַט די מינדסטע אַהנונג אַז איך געפין זיך אויפ'ן וועג צום גן-עדן און האָב בלויז די בעשיידענע כוונה אָפּצורוהען זיך אין די וואַסערען פון דעם הייליגען בערנאַרדינאָ.

די אָנדערהאַלבען שעה באַהן-וועג פון אַסונסיאָן צום „לאַגאָ סאַן בערנאַרדינאָ" ציהען זיך דורך גרינע גערטנער און פעלדער, וואָס דערפרעהען דאָס אויג מיט זייערע מילדען און זאַפטיגען גרין.

מען דאַרף נישט זיין קיין מומחה אין אַגראָנאָמיע צו איבערצייגען זיך פון וואָגאָן-פענסטער, אַז פּאַראַגוואַי איז געבענטשט מיט אַ פרוכטבאַרען באָדען וואָס גיט אַרויס פון זיך מכל טוב.

די באַדען פאָהרט, ווי צווישען אַ געדיכטער אַלעע פון פּאָמעראַנצען און לימאָן-בוימער.

נאָר אָט זענען מיר שוין אָנגעקומען צו דער אָזערע פון הייליגען בערנאַרדינאָ.

עס איז אַ ברייטער טייך, וואָס ציהט זיך אַ צוויי צעהנדליג קילאָמעטער אין דער לענג און אַ פינף קילאָמעטער אין דער ברייט.

נאָך דעם, ווי איהר האָט עטליכע טעג נאָכאַנאַנד געזעהען פאַר זיך בלויז דעם ליימיג-געלען קאָליר פון דעם לאַ פּלאַטאַ, פּאַראַנאַ, און פּאַראַגוואַי-טייכען, רוהט אָפּ און פרישט זיך אָפּ דאָס אויג פון דעם שטאָל-טונקעלען אויסזעהען פון דער אָזערע פון הייליגען בערנאַרדינאָ.

ביי אַ האַלבער שעה פאָהרט איהר מיט אַ מאָטאָר-שיפעל איבער דער אָזערע ביז איהר קומט אָן אין סאַן בערנאַרדינאָ.

דער פּייזאַזש איז אַ מילד-ווייכער און אָנגענעהמער.

ווי בלישטשענדער שטאָל גלאַנצט דאָס וואַסער פון . דער אָזערע, אין זון-ליכט. אומעטום, וואוהין דאָס אויג פאַלט, זעהט איהר טאָן זיך אין גרין-איינגעטונקענע בערגלעך, וואָס בילדען אַ וואונדער-שעהנע גרינע ראַהם, וואָס שליסט איין אין זיך דעם וואַסער-שפּיגעל.

אָט זענען מיר שוין אין סאַן-בערנאַרדינאָ. דער פּראַכטפולער „לאַגאָ"-האָטעל וואָס שטייט אויף אַ באַרג אין אַ געדיכטען און זעלטען-שעהן קולטיווירטען פּאַרק מאַכט פון ווייטען דעם איינדרוק פון אַ שלאָס.

פון די רחבותדיגע טעראַסען פון האָטעל עפענט זיך פאַר אייך אַ פּאַנאָראַמע וואָס רופט ביי אייך אַרויס אַ שטילע ענטציקונג.

דאָ איז אַ זעלטענע שטילקייט. עס איז נישט די סעזאָן-צייט, מיט דער אויסנאַהם פון די צוויי-דריי ענגלענדער, וועלכע זענען געקומען מיט מיר איז דאָ קיינער נישטאָ.

און אין אָט דער אַטמאָספער, פון אַבסאָלוטער שטילקייט זעהט אויס די אָזערע פון הייליגען בערנאַרדינאָ, פון דעם באַרג-הויך מאַיעסטעטיש-אימפּאָזאַנט.

און וואָס פאַר אַ וואונדערבאַרען ספּעקטאַקל שטעלט מיט זיך פאָר סאַן בערנאַרדינאָ אין די פאַר נאַכט-שעה'ן, ווען עס פערגעהט די זון!?

ווער איז דען אימשטאַנד איבערצוגעבען אין ווערטער די סימפאָניע פון דינאָ, ווען די זון פערגעהט אין פּורפּור און גאָלד!

ווען מיר זעהען אָט די פאַרבען פון דעם הימעל-האָריזאָנט איבער דער אָזערע פון הייליגען בערנאַרדען אויפ'ן לייוואַנט פון אַ מאָלער-פּייזאַזשיסט, וואָלטע מיר זיי בעטראַכט אַלס ווילדע אויסטראַכטעניש פון קינסטלערישער פאַנטאַזיע.

דאָ איז דאָס רעאַליטעט, פערכישופענדע, בפּ צויבערענדע ווירקליכקייט.

האָט די אָזערע פון הייליגען בערנאַרדינאָ באמת פערדינט דער נאָמען פון פּאַראַגוואַיער גן-עדן?

פערגלייכט עס נישט מיט דע רשווייץ, מיט טיראָל, אָדער מיט דעם וואונדערבאַרען חלום פון די געטער — מיט ווענעציע.

צו וואָס פערגלייכען און צו וואָס דערמאָהנען? זי דאַרף איינדרוקען פון ווענעציע, וואָס זענען שוין נישט מעהר ווי אַן עכאָ, אַן אָפּקלאַנג פון געוועזענעם בלויז דעראיבערונג, דאָס הייסט בלויז שאָטען...

די אָזערע פון הייליגען בערנאַרדינאָ איז אָבער יאָ גן-עדן, נישט גן-עדן — זי איז אַ תענוגדיגע רעאַליטעט און אַז איהר טונקט זיך אָפּ אין איהרע, ווי סאַמעט ווייכע וואַסערען, ווייס איך נישט צי איהר ווערט הייליג, אָבער יונגער ווערט איהר, און אַ נייע לעבענס-לוסט און לעבענס-דורשט הויבט אָן פליסען אין אייערע אָדערען...

און איך ראַט אייך, פריינד לעזער, פערלאָזט זיך נישט אויף די גליקען פון דעם אמת'ען גן-עדן, וואָס עס דערוואַרטען אייך נאָך די הונדערט און צוואַנציג יאָהר פאַר אייערע מעשים טובים, און כאַפּט זיך דערווייל אַראָפּ אין פּאַראַגוואַיער „גן-עדן" און פערזוכט דעם זיכען טעם פון דעם סאַמעט-וואַסער פון דער "הייליגער" אָזערע און דערפרייט אייער אויג מיט דעם וואונדערבאַרען לאַנדשאַפט פון סאַן בערנאַרדינאָ.

—=000=—

אין גאל־יציע האבען אמאל געלעבט בעריהמטע יודישע קלעזמארים

הייניגע צייטען איז א מוזיקאנט א וועלט־ליכע פערזאן. אבער אמאל האט א קלעזמער זיך גערעכענט צו כלי קודש. יודישער קלעזמער זענען געוועזן פרום און מען האט צווישען זיי געטראפען פייערדיגע חסידים און תלמידי חכמים.

אזוי למשל, איז געווען א כלי־זמר ר. יצחק יעקב קעסלער פון סטאניסלאוואוו, וועלכער האט מיט זיין אייגענעם געלד אויפגעבויט א בית־המדרש א צווייטער בעקאנטער כלי־זמר, ר׳ שלמהלע גליי־נער, וועלכער איז געווען א תלמיד־חכם, א הויז־פריינד פון בילקאמענער רבין, ער איז געזעסען און האט געלערנט ביז צו זיין טויט, ווער האט נישט געהערט פון ר׳ שמואל טשארטקאווער, ער איז געווען א שארפער לערנער און א גרויסער בעל־צדקה.

איבער די לשון־קודש בריוועלעך פון ר׳ לייזער ראדיכאווער האבען זיך גוטע יודען געריסען; זיין זוהן משה וואלף האט מען געוואלט מאכען פאר דיין, אבער ער האט בעסער פארגעצויגען די קונסט פון שפילען, ר׳ יששכר קאמינקער איז געווען א קלויז בעל־בית. א בעל־דעה אין שטעטעל און די שענסטע בעל־הבתים האבען זיך מיט איהם גע׳־חברט. ר׳ פסחיה וואלף פון גלינע, איז געווען א יוד פון תורה און דרך ארץ, ער איז געווען יאהרען לאנג א געוועהלטער עהרען־מיטגליד צווישען גראפען און פירשטען, אלס בייזיצענדער אין שטייער־אמט ביים אפשאצען שטייערען און איז גראד גע־ווען א קינסטלער אין רעכענען.

ירחמיאל קניהעניטשער האט אויף דער וועלט גע׳שמ׳ט. פילע יתומים האט ער חתונה געמאכט אין זיין געגענד און אין אלע ארומיגע שטעט און שטעטלעך, וואו נאר א בית־המדרש, א שוהל, א קלויז, האט מען געזעהען ירחמיאל קניהעניטשער׳ס מתנות: דא אן ארון־קודש, דארט א העגליכטער אדער ספרים; און אז מען האט געדארפט א דאך אויף א שוהל, האט אויך ירחמיאל כלי־זמר געגע־בען. משהלע פויסט פון ראהאטין איז געווען א שטילער, בכבודיגער מענש, געטראגען זיך מיט׳ן תפילין־זאק יעדען פארטאג און איז געווען בקי אין די דראבנע אותיות; און אזוי איז היינט זיין זוהן הירש׳ל, אן אנגעזעהענער בעל־הבית אין ראהאטין, וועלכער איז אן אייניקעל ביי די בעריהמטע לעוו׳ס און האט שטודירענדע קינדער.

פיישע פרעמישלאנער איז א שעהנער בעל־הבית, א שארפער לערנער, א גוטער שרייבער. זיין זוהן אלי׳ אויך א כלי־זמר, איז שוין געווען וויצע

בירגער־מייסטער, קולטוס־ראט, און האט איין זוהן א דאקטאר און איינעם אנ׳אפטייקער. אליין איז ער אן אייניקעל פון א גוט־בעזיצער. און פאר זיינעם א בריוועל האבען אפילו שרייבער דרך־ארץ. מיר האבען געהאט אין דער מוזיק־פראפעסיע שמואלע אידיאנער אין כאראזאוו, וועמען די וועלט האט רעספעקטירט פאר זיין האנדשריפט. ער האט זעהר גוט גערעדט און געשריבען צעהן שפראכען, און ער איז געווען סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה און דער אנפיהרער פון שטעטעל, האט איהר געהערט פון דעם כלי־זמר ר׳ נחום בראדער? ער האט גע־טראגען אלע יאהרען א ספאדעק און איז געווען א פערברענטער זשידאטשאווער חסיד און טאקע א גרויסער למדן אויך.

דעם כלי־זמר חיים בויבריקער (חיים גראס)

האבען אלע געקענט, עס איז צו שטויגען ווי אזוי דער כלי־זמר האט נישט פערפעהלט צו געהן אין מקוה און זאגען תהילים. ווי מען האט זיך אהן איהם נישט געשטעלט דאווגען און א אורח און אמאל צוויי האבען ביי איהם געמוזט זיצען ביים טיש, וועד ווייסט דען נישט פון דעם „זעקעלע״ וואס ער האט איבער־גענומען בירושה פון זיין פאטער ר׳ יאנקעלע? נישט חלילה א זעקעלע מיט געלד איז דאס געווען, ער פלעגט טראגען דעם זאק אויף די פלייצעס יע־דען פרייטאג, אי זרעגען אדער אין היצען, אין ווינ־טער און אין די גרעסטע קעלטען, ער איז מיט דעם ארומגעקראכען אין די הייזער צוזאמענצונעהמען ברויט און חלה פאר ארימע לייט, וואס האבען נישט געהאט אין הויז א שטיקעל ברויט אויף שבת.

משהלע הונעווער, איז געווען א פייערדיגער

לערנער און דער פערפאסער פון עטליכע ספרים, וועגען די גדולים אליקום צונזער און וועלוועל זבאר־זשער איז אפשר נישט נויטיג צו דערמאנען, ווייל אלע ווייסען פון זייער גרויסקייט, און ר׳ חיים אהרן האפנער איז אוודאי אויך נישט פרעמד פאר דער וועלט, א חו קא בדחן איז ער אויך געווען איינער פון די ערשטע העברעאישע שרייבער, א מיטאר־בייטער פאר פילע יאהרען אין העברעאישע און יודישע צייטונגען אין אמעריקא, וואו ער איז גע־שטארבען אלס זשורנאליסט.

שמואל בארטענבערג, א פאעט און א געביל־דעטער מענש. ער איז געווען צוואנציג יאהר דער ימים־נוראים׳דיגער בעל־תפילה אין אנ׳ארטאדאק־סישער שוהל אין וויען, ר׳ חיים גרינבערג איז געווען א בן תורה און דעם טשארטקאווער רבי׳ס וואר־רימסטער חסיד, און ווי געשיקט זיך דאס, פאר דעם בדחן און דיכטער ר׳ הערש לייב סינידער, האבען אפילו גוטע יודען מורא געהאט? און זענען דען די צוויי פערבליבענע נשמה־לידלעך, „יודען בני רחמ־מנים״ און „דאס תורהלע״ נישט פערפאסט געווא־רען פון בדחן משהלע שטאם, אדער, ווי די וועלט האט איהם גערופען: משהלע גלינער?

שוידערליכער זעלבסטמארד פון א משומד

מען האט ביי איהם געפינען תפילין, א טלית און סידורים

די טעג האט די ווילנער פאליציי היי־ר־פיהרט אנ׳אויספארשונג וועגען אנ׳אויסטערלישער זעלבסטמארד־טראגעדיע, וואס האט זיך אפגעשפילט אין נאהענטען גוט ראבקי.

אין דערמאהנטען גוט האט געוואוינט פון עטליכע יאהר א געוויסער יוזעף לאפושין, וועל־כער האט געארבייט ביי די ארטיגע לאנדווירטען אלס פאראבעק.

וועגען לאפושינען האט מען דערצעהלט אין דארף, אז ער איז אמאל געווען א ישיבה־בחור, האט אבער אוועקגעווארפען די ישיבה אויס צו ליבע א קריסטליכער אלמנה, ער האט זיך דערנאך צוליב איהר גע׳שמד׳ט און חתונה געהאט מיט איהר. אין עטליכע יאהר ארום נאך דער חתונה האט אבער די פרוי איהם גענומען פערראטען און בעציהען זיך צו איהם שלעכט. ער האט דאן איבערגעלעבט א שווע־רע טראגעדיע, איז ענדליך אנטלאפען פון דארף און האט געפונען א מקום־מקלט אין כושאר ראבקי, וואו די ארטיגע לאנדווירטען האבען איהם געגעע־בען א סיסטעמאטישע בעשעפטיגונג.

לאפושין האט געפיהרט אנ׳אפגעשלאסענעם לע־בענס־שטייגער, ער איז געווען תמיד פערטיפט אין זיינע געדאנקען, פלעגט מיט קיינעם נישט אויס־ריי־דען קיין איבעריגען ווארט, די פרייע זומער שעה׳ן פלעגט ער פערברענגען אליין אין וואלד.

די טעג איז לאפושין פלוצלונג פערשוואונדען געווארען פון גוט, א וואך צייט האט מען איהם נישט געקאנט געפינען און ערשט די טעג האבען פרויען, וועלכע זענען געגאנגען אין וואלד קליי־בען יאגדעס, געפונען זיין פערפוילטען קערפער.

וועגען דער ענטדעקונג איז געמאלדען געווא־רען דער פאליציי, תחילת האט מען גערעכענט, אז לאפושין האט פונאנדער־געלייגט אין וואלד א שייטער הויפען און איז איינגעשלאפען ביי איהם, דער פייער האט זיך אריבער־געווארפען אויף זיינע בגדים און ער איז פערברענט געווארען.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט אבער ארויס־געוויזען, אז לאפושין איז בעגאנגען זעלבסטמארד אויף אנ׳אויסטערלישען אופן. ער האט פונאנדערגע־לייגט א שייטער־הויפען, האט זיך מיט א ראזיר־מעסער איבערגעשניטען דעם האלז און איז געפאלען אויפ׳ן פייער און איז פערברענט געווארען.

אין זיין קופער האט מען געפונען א פאר תפילין, א טלית־קטן און עטליכע סידורים און מחזורים.

DR. J. LUBICZ
MED.
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע
אפאראטען ווי: הקלאדקעס אויף פלאטפוסען, פיגמענטליכע
העננד און פיס, גארסעטען א. א. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

AMBULATORJUM
WENEROLOGICZNE
przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17
נעהמט אן טעג־ליך ספעצ. ארצט
Dr. H. ROZANER
פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען.
מענער־שוועכע פון 1–2 בייטאג.

שטאלץ

(דערצעהלונג)

פון מילקא באראש

אין זיין סטודענטען־צימער, פערלעגט מיט ביכער און העפטען, איז זשאן פאול געלעגען אפגעלאזען אויפ׳ן דיוואן, איי זהאנד אונטער׳ן באקען, די פיס אומרוהיג פערלעגט, די אויגען אויף דער סטעליע, אדער אינ׳ם אין־סוף, קאליע געמאכט איין ציגאר נאכ׳ן אנדערען אריינווארפענדיג די היפשע רעשטען אין כמעט־איבערפולטען אש־קעסטעל.

האלטענס ערב די עקזאמענס, האט ער נישט געקענט לערנען, ער איז ארומגעגאנגען שטארק בעשעפטיגט, בערוועז, ברוגז אויף זיך אליין.

עס האט ביי איהם אפגענומען הענט און פיס דאס פערזאמען פון יהודית׳עס ענטפער, און ער האט נישט געקענט מעהר לעבען אזוי לייכט און גע־וועהנליך ווי פריהער. זיין געדאנק האט זיך נישט געקענט קאנצענטרירען אויף קיין זאך, חוץ יהודית.

וואס, אייגענטליך, בעטרעפט פאר איהם דאס שעהנע געזיכט פון א פרוי? בעזיצט זי גייסט, חכמה דער דאזיגען ווערען?

ווייס איך, נארישקייטען...

און ווידער האט ער זיך גענומען פאר א בוך, פערזוכענדיג צו צושטרייען זיך. שווער איז איהם אבער, געווען צו בינדען די זילבען, יעדע פון זיי איז פארויסגעלאפען דער נאמען יהודית, בעשיי־נענדיג אילוזאריש איהר געזיכט פול אויסדרוק און פערפיהרעריש.

ער האט האפנונגסלאז געקעמפט מיט זיין שטאלץ, מיט זיינע פערזענליכע אנזיכטען וועגען הייראט, וואס ער האט בעטראכט אלס א פער־שקלאפונג, מיט זיין בטול לגבי ליבע — ער, וועל־כער האט געקוקט פון אויבען אראפ, אויף די ביז־גאר־מענשליכע קלייניגקייטען, האט זיך עס גע־לאסט אריינציהען... און דערצו נאך אין א מאמענט פון פולען פערשטאנד, פון גרונדליכער איבערלע־גונג; ער האט זיך עס געמוזט מודה זיין אין זיינע געפיהלען וועלכע ער האט געצוימט אין משך פון לאנגע חדשים, אינ׳ם אבסטראקטען פון זיין וועזען.

ער, וואס האט אלע פרויען געשטעלט אין זעל־טען ליכט, אונטערשיידענדיג זיי בלויז לויט דעם גראד פון שעהנקייט; ער, וואס האט געשמייכעלט איבער די פערליבטע חברים; ער, וואס, אין דער תיבזיכט פון זיך לאזען פערפיהרען פון פרויען־צוליבער האט זיך דערקלערט אלס אומאנגרייפבארער פון אכילעס׳ן אליין; ער, זשאן פאול האט איצט געליטען...

נידערגעשלאגען, אויפגערעגט, צומישט איז ער ארומגעגאנגען, געפייניגט פון ספקות איבער דעם שריפטליכען ענטפער, וועלכען זי האט איהם פער־שפראכן. אבער פארוואס האט זי עס נישט געטון לייך אויפ׳ן ארט? צו וואס גאר א שריפטליכער ענט־פער? פיליכט האט זי איהם נישט ליב, ווייל ווען יא, וואלט זי עס איהם גלייך געזאגט, אדער זיך גאר געווארפען פריי אין זיינע ארעמס, אין די ארעמס פון זשאן פאול וועלכער וואלט זי געווען צוגעדרוקט צו זיך, אין אנ׳אומבעשטימטען געמיש פון געפיהלען פון צוויי וועזענס, וואס בעגעהרען זיך, וואס פער־שטעהען זיך?

וויפיל פייערדיגע „ווידוי׳ס״ האט זשאן פאול געלייענט אין די אויגען פון פרויען, וועלכע — ביים ערשטען ארויסרוף, וואלטען גלייך אויסגעבראכען אין וואהנזיניגע ליבע־שלוכצען!...

ער האט נישט איינמאל, סורפריזמעסיג, בעמערקט א פונק אינ׳ם בליק פון יהודית... אבער אויך לגבי איהר איז ער געווען פערעקשנט, און טריי צו זיינע פרינציפען, האט ער אנגעהאלטען זיין גע־מאכטע קאלטקייט, אך, ווען ער קען אין דער מי־נוט ווידערזעהען איהר שמייכעל, איהר געזיכטס־אויסדרוק, וועלכע האבען, פיליכט העכער געטריבען די לײדענשאפט פון וועלכער ער איז איצט בעוועגט!... וויפיל מאל, אבער, איז ער, פונדעסט־וועגען גראב געווען נאר כדי נישט צו פערראטען זיין ליידענשאפט צו איהר!

אומגערוהיג, פערדרענגט, אומפעהיג צו בע־פרייען זיך פון דעם, וואס האט איהם געפייניגט האט ער זיך גענומען שפאנען געדרויעז איבער׳ן צימער, בשעת ער האט בעמערקט אונטער דער טיר איינעם ארונטערגערוקטע בריף, ער האט זיי גענומען אייפעריג, צווישען זיי איינער, וואס לויטן קאנווערט, האט ער דערקענט, אז ער איז געשרי־בען פון א דעליקאטער פערזאן, ער האט געדרעהט דעם בריף אהין און אהער, אויס מורא אז דאס זאל נישט זיין פון איהר. נאר אט בעמערקט ער אויפ׳ן קאנווערט א מאנאגראם, וואס האט קלאר געציי־כענט א שעהנע „י״ — יהודית, ער האט איהם אויפ־געריסען, אנ׳אנגענעהמער אראמאט האט זיך פונאנ־דערגעשפרייט, דערמאהנענדיג איהם מיט נאך מעהר בענקשאפט די פרוי, וואס ער ליבט.

ער האט זיך אוועקגעווארפען אויפ׳ן דיוואן, כדי בעסער צו געניסען פון די שורות, וואס זי האט צו איהם געשריבען.

דער בריף האט געלויטעט:

זשאן פאול, עס איז דיין „אויבערפרוי״ (ווי דו האסט מיך גערופען), וואס שרייבט דיר די דאזיגע שורות. איך ווייס, אז זיי וועלען דיך נישט איבעראשען, ווייל דו דארפסט שוין גענוי קענען מיין פרייגעביגקייט, וואס איז צומאל „ברוטאל״, אלזא, בענוצענדיג אויפסביי די איינפאכקייט וועלכע אין פרעמד די אנדערע, וואס רינגלען דיך ארום, האב איך בעשלאסען מיך אויסצושפרעכען קלאר אין מיין „ענטפער״, וואס דער בריף שטעלט מיט זיך פאר...

איך האב דיר געזאגט בשעת איינעם פון אונז זערע געשפרעכען (געדענקסט?): „צווישען צוויי מענשען, ווי מיר, זשאן פאולא, קען קיינמאל נישט זיין קיין סתם נישט־אבזיכטליכע בעציהונג״! דו האסט מיך דאן בעטראכט און דיין בליק איז געפא־לען מעסטענדיג איבער די אומגעבונגען פון מיין קערפער, איך האב געפיהלט דיין אויספרווואונג,

וואס איז מיר נישט געווען אומאנגענעהם, איך האב געדענקט אז אט שפעטער וועט מיר שוין נישט אויס קומען שווער פון דיר געקושט צו ווערען. באכדעם, וואס איך האב זיך צוגעקוקט האב איך ליב בעקו־מען דיין מאגער, נערוועז געזיכט, דיין ווילענספע־לען קין, דיין מויל, וואס פערשפרעכט ליידענשאפט־ליכע חנדלעך, דיינע גענוג־לאנגע ארעמס, וואס זא־לען מיך איינגאנצען אומארמען, אבער מעהר פון אלעמען האבען מיך גערייצט דיינע אויגען, וועלכע זענען נישט גרין, נישט שווארץ, נישט קאשטאן, נישט בלוי, נאר וואס האבען אלע פארבען פון פער פיהרערישקייט, פון האפנונג, פון תאווה, פון צערט־לען פון גליק און פערראט!!! ביזט מיר געפעלען, דיין שטאלצע פיגור, דיין עלעגאנטער הליך, דיין גרויסמוטיגע בענעהמונג און אויך זאגאר, דיין גע־מאכטע קאלטקייט, כ׳האב פאראויסגעזעהען וועלכע לוסטען מיר וואלטען צוזאמען געניסען, איך האב מיר פארגעשטעלט — כ׳ווייס נישט אויף וועלכע ליידענשאפטליכע עקסטאזען, מיר וואלטען פעהיג געווען. איך האב מיר אינטים מיט׳ן געוועזען, אז איך וואלט געוואלט אלע דיינע לאסקעס, אלע דיינע קושען.

ווען איך האב דיך בעהנטער דערקענט, האסטו אפגעהאלטען אויך א גייסטיגען בצחון. איך האב בעמערקט, אז זעלטען איז צו דיר דערגאנגען א באנאליטעט און קיינמאל האסטו אזעלכע פאר מיר פארגעבראכט, כ׳האב געזעהן, אז ס׳איז דיר אנ־גענעהמער א געשפרעך ביי מיין זייט, איידער צו טאנצען געצוואונגענערהייט, מיט די הייראטס־גריי־טע מיידלעך, וועלכע ווילען ארויסבעקומען זיסע רייד מכוח דער נאהענטער חופה.

דער אויסדרוק פון דיין געדאנק איז געווען ווייט נישט וואולגאר און אפטמאל האב איך מיך געפיהלט נישט בכוח איהם צו צוקייען, אבער איך האב איהם דאך צוקייט.

ווען דו האסט זיך געגענגעשטעלט מייגע מיי־נונגען, האסטו ארויסגעבראכט אין אנ׳אומבעשטימ־טען שמייכעל אזוי פיל חכמה, אז איך האב געמוזט מיט דיר מסכים זיין, נישט־ווויסענדיג פאר וואס... ביי אנדערע געלעגענהייטען, ווען מיר האבען שפא־צירט איבער דער לענג פון טייך, האסטו עפעס אזוי געבערדיעט, גלייך ווי דו האסט מיך פערגעסען כ׳מיין, אז דו האסט מיך פערגעסען, כ׳מיין אז דו האסט אבער געגלויבט צו האבען פאר זיך ענט־פער, און נישט קיין פרוי, (אזוי וועניג זענען די פרויען, וועלכע דו שטעלסט אויף א גער־וויסער הויך), און איך בין געגאנגען ביי דיין זייט, הערענדיג דיך, דיין שטים האט געהאט ווארעמע און טיפע כוואליערייען, כאטש דו האסט גערעדט וועגען טרוקענע זאכען, איך האב מיר, אלזא פארגעשטעלט ווי פייער־דיג עס וואלטען גע־ווען די ליבע־ווערטער, וואס זאלען שטאמען פון דיין ברוסט.

די פיזישע צוציהונג, פון וועלכע דו האסט מיך אינספירירט, האט זיך צונויפגעמישט מיט דער גייס־טיגער און זיך דערגענצט.

דיינע פעהלערען זענען געווען וועניג, און איך האב געדענקט, אז עס וועט מיר נישט זיין אונמעג־ליך, זיי אויך ליב צו קריגען, אדער זיי נישט זעהן לחלוטין. איך האב זאגאר, געגלויבט אין דער מעגליכ־קייט, אז איך זאל זיין אייפערזיכטיג צו דיר, און איך האב שוין בעגעגענט אזוי פיל פרויען, וואס ליידען אויף דער דאזיגער פיקאנטער, אויסטערלישער חולאת, וואס הייסט אייפערזוכט! איך האב אזש דערלאזט אז דו וועסט ווערט זיי מיין אייפערזוכט מיין ליידען! אבער...

דער פאטאלער „אבער״ האט זיך מחיצה־ארטיג אוועקגעשטעלט אויך צווישען מיר און דיר!

איין טאג האסטו געהאט א משוגהדיגען זשעסט... א ווארט פון אנ׳אנדער קלאנג... א שטע־לונג, וואס האט אפגעלייקענט...

אומוויכטיגקייטען... זיי האלטען גאר נישט געזאגט, פיליכט, צו אנדערע ,מי״, אבער, האבען זיי אזוי פיל געזאגט!

דאס האט אויף איינמאל פאראליזירט די כוואליע פון געפיהלען ,וואס האט מיך געזאלט פער־טרינקען, עס איז געווען גלייך איך האב געלאזט פער־שווינדען דאס דערהויבענע בילד, וואס איך האב פון דיר געמאכט.

דאס דאזיגע בילד איז שוין אזוי נאהענט גע־ווען צום אידעאל...

פאר וואס האסטו דאס געטון?

ווען דער דאזיגער זשעסט און דאס דאזיגע ווארט וואלטען געקומען שפעטער אביסעל, וואלטען זיי, פיליכט, נישט געווען געהאט די קראפט, אז היינט זאל איך נישט קענען פערמיידען צו דיר צזוי אפען צו זיין.

זאל דאס פייער געקרעפטיגט ווערען פונ׳ם בלאזען פון קאלטען ווינט? — דו האסט זיך שפעט דערמאנט צו שפייזען די היץ, וואס דו האסט אין מיר אינספירירט, און זי האט זיך אין שעהנעם טאג אויף איינמאל פערברויכט.

איך וויל דיר איצט פארשלאגען, זשאן פאול, דו זאלסט מיר צוריקקעהרען יענע ווערטער, וואס איך האב מיט אזוי פיל אומפינקטליכער פינקטליכ־קייט איינמאל דיר פערזיכערט. און אז אונזער פריינד שאפט זאל ווייטער אנגעהן, אבער פריי פון יעגער געצוימטקייט, וואס וויקעלט ארום די געפעהרליכע אינטימיטעט.

איבעריגענס, דורך דער „פריזמא״ פון דיין אייגען־ליבע וועסטו ווייטער זעהען אין דער יהודית וואס ענטזאגט זיך פון איהר רוהם, צו האבען דיך אומפער־פעקט בעזיגט, נישט מעהר ווי א „קאמע״ אין דער געשיכטע פון דיינע „פלירטען״.

זשאן פאול האט אויפגעהויבען זיינע אויגען, ער האט לאנגזאם צונויפגעלעגט דעם בריף. ער האט אלץ געפיהלט, און גאר נישט געפיהלט, ער האט ווידער פונאנדער־געוויקעלט דעם בריף, ווידער איבערגעלייענט, איבער־צייגענדיג זיך אינ׳ם געזאג־טען און ער האט בעגריפען, אז ער האט צוקלאפט, דערוואר־גען, געטויט יענץ, וואס וואלט געווען זיין גרעסטער שטאלץ ,זיין אייביג גליק.

פון יענעם טאג האט זשאן פאול אויפריכטיג געהאסט אלע פרויען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג ל' — 4 יולי, סיון תרצ"ב
זון-אויפגאנג 3.19
זון-אונטערגאנג 8.

ווי דארפען קינדער פערברענגען די פעריען

עס האט זיך געענדיגט דאס שול-יאהר. דער מערלאנג פון די עלטערן איז, וואס גיכער ארויס-צושיקען זייערע קינדער אויסערן שטאט, ווארום וואס קען נאך זיין בעסער פאר קינדער, ווי דאס ערברענגען אויף דער פרישער לופט!

די ערשטע טעג אויף דער פרישער לופט פוועט דאס קינד ממש פערכאפט פון דער ארומי-גער נאטור און גיט זיך אפ מיט גרויס אינטערעס צו די שפילען אויף דער פריי. באלד אבער ווערט עס איהם מיאוס, ס'הייבט זיך אן לאנגווייליגען און געפינט זיך נישט קיין ארט. די מוטער האט דער-פון עגמת-נפש און קען זיך קיין עצה נישט גע-בען. די זאך איז אבער זעהר איינפאך. אין משך פון צעהן חדשים האט דאס קינד געהאט א גע-וויסען פלאן פון טאג, און האט אלץ געטון אויפ'ן זייגער. פלוצים האט זיך דאס אלץ געענדערט. דאס קינד, אפגעריסען פון זיין פריהערדיגען סדר-לעבען, הייבט זיך אן צו פיהלען נישט גוט.

מ'דארף דעריבער נישט ערלויבען די קינ-דער זאלען פערברענגען די פעריען-צייט אין גאר-נישט. צי דארפען זיי זיך ווייטער לערנען? דאס נישט. צעהן חדשים פערברענגען איבערן ביכעל איז גאנץ גענוג. די 2 חדשים פון די פעריען זאל דאס קינד פערברענגען אויף דער פרישער לופט, אויף דער פריי, נאר דער טאג דארף פערטיילט ווערען לויט א געוויסען סדר, לויט א בעשטימטען פלאן.

די ערשטע פאר טעג דארף מען דעם קינד געבען פולע פרייהייט; זאל עס טאן אלץ, וואס איהם געפעלט; דאס פערשאפט איהם גרויס פער-גניגען. אבער אויפ'ן דריטען טאג מוז שוין זיין טאג פערטיילט ווערען מיט א סדר. עס דארף עסען, שלאפען און אויפשטיין אלע מאל אין איין און דערזעלבער צייט. עס דארף רוהען, גיין שפא-צירען, נעמען זונענוואנעס אדג"ל — אלץ אין א בעשטימטער צייט. די פרייע שעה'ן דארפען אויס-גענוצט ווערען אויף פראקטישער ארבייט, א שטיי-גער ביי יונגלעך — אויף שניצען, פלעכטען, א. א. וו.; ביי מיידלעך — אויף העלפען דער מוטער אין דער שטוביגער ארבייט, האפט אדג"ל. אויב ס'איז פערהאן א גארטען, זאלען די קינדער איהם האלטען אין ארדענונג. אלע פארנאכט איהם בעגי-סען אדג"ל דאס אלץ דארף זיין פאר די קינדער נישט בלויז א שפיל, נאר טאקע א פליכט, וואס זיי מוזען אויספיהרען סיסטעמאטיש און פינקטלעך.

קינדער דארף מען קענען פערנעמען און נישט לאזען זיי זיך לאנגווייליגען. מ'טאר נישט דערלאזען. זיי זאלען מיט זיך אליין אנפיהרען און טון, וואס זייער הארץ געלוסט. דאס מוז אבער אלץ געמאכט ווערען מיט א געהעריגען צוגאנג און נישט „רוגזה" (בייזען), ווי דאס פראקטיצירט זיך ליידער ס'רוב ביי אונזערע עלטערן און ביי מאנכע דערציהער.

נאר אויף אזא אופן קענען די פעריען ברענגען נוצען די קינדער סיי אין פרט פון געזונט, סיי אין פרט פון דערציהונג.

ד"ר ש. קעלערמאן.

היינט ברעכט אויס א שטרייק

אין די מיטעלע און קליינע טריקאטאזש-פאבריקען

(2) לויט ווי מיר האבען שוין געהערנעכטען געמאלדען האבען די טריקאטאזש-ארבייטער ביים ז. ז. פ. (גדאנסקא 40) צונויפגערופען אין דרוקער-פעראיין אויף נאווראט 20 א גרויסען מיטינג פון אלע ארבייטער און געהילפס-קרעפטען, וואס זענען בעשעפטיגט אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע.

ווייל די בקשה אין דער סטאראסטווע מכוח ערלויבען דעם מיטינג איז אנגעקומען צו שפעט, איז דער מיטינג אפגערופען געווארען, און אנשטאט דעם איז פארגעקומען א פערזאמלונג אין דעם לא-קאל פון זאקען-ארבייטער-פעראיין אויף שענקע-וויטשא 79.

עס איז גערעדט געווארען וועגען א קאלעק-טיוועז אפמאך מיט די פאבריקאנטען, און וועגען האנארירען דעם פרייז-קוראנט, וואס איז בשעתו אונטערגעשריבען געווארען.

נאך די רעפעראטען און די דיסקוסיעס איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען היינט, מאנטאג, דעם 4 ד. ח. א שטרייק אין דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע, און די אקציע אין דער גרויס-אינדוסטריע אפצולעגען ביז'ן 6 ד. ח. אויך דא וועט זיך אנהויבען א שטרייק, אויב ביז דעם דא-זיגען טערמין וועלען די פאבריקאנטען נישט איינ-געהן אויף די פאדערונגען פון די ארבייטער.

די פערזאמלונג האט זיך פערענדיגט שפעט אין אוונט מיט'ן אויסוועהלען א שטרייק-קאמיסיע, וואס וועט אכטונג געבען אויף דער ארדנונג בשעת'ן שטרייק.

מ'שפילט און מען פערשפילט זיך

וואנדערענדיגע קארטען-שפיל-געוועלבער

(2) זינט א געוויסע צייט ארבייט מעשים א שווינדלער-באנדע אויף דער זשעראמסקיעגא-גאס. (צווישען אנדזשעיא און שרודמיעיסקא) וואס איהר הויפט-טעטיגקייט איז צו אפפיירען דעם עולם אומבעוואוסטזיניגע ארבייטער און סתם-דורכגייער מיט פערשידענע קארטען-שפילערייען.

ספעציעל ווערט געארבייט ערב די יום-טוב-טעג, ווען דער ארבייטער האט ביי זיך א פאר גראשען.

דעמאלט שטעלען די שווינדלער אוועק טיש-לעך אין פערשידענע טויערען, און מ'פערופט „קוגים" צו פרובען ס'מזל אין אזוינערלייע „דריי קארטען", אדער שפילען אין צוקערלעך אויף „אום צי גראד?" א. ד. גל.

צהערנעכטען האט אויף אזא אופן אן ארבי-טער „ארונטערגעלאזט" גאנצע 50 גילדען, וואס ער האט זיך א צייט לאנג אפגעשפארט פונם עסען.

די פערשפילטע פאסאזשירען לויפען געוועהנ-ליך גלייך מעלדען אין קאמיסאריאט אריין וועגען זייער ברוך-גדול, אבער די אפעריסטען איז שווער צו פאקען ביי דער האנד, ווייל זיי זענען גוט אר-גאניזירט און זיי ווארטען נישט ביז מ'זאל זיי קו-מען איינלאדענען אין טורמע, נאר בעצייטענס שטע-לען זיי אויס מענשען „אויף צונג", און, ווי מ'דער-זעהט פונדערווייטענס עפיס אין גראנאט-קאליר — איז מען נישטא אין דער היים...

זונטאג־דיגע געשעהענישען

קיין ספעציעל יום-טוב'דיגען כאראקטער טראגען זיי נישט...

(2) מאכט זיך אין לאדז דער הייליגער זונטאג — האט פאגאטאוויע לויפעניש...

אזוי איז זי נעכטען, צ. א., ארויסגערופען געווארען: אויף מאלינאווע 9 צום 35-יאהריגען סטעפאן שטשיגיעלסקי (פון יאקובא 7), וועלכער האט פון אומבעקאנטע פערזאנען בעקומען 2 טיפע לעכער אין קאפ, צו דעם 14-יאהריגען ראַ-בערט פרידריך, אויף קיאָווסקא 7, וועלכער האט בעקומען דעמזעלבען פסק; צו דער 37-יאהריגער מאריא קאטשאראווסקא (אויף זשעלאנא 61), וועל-כע האט נאך א זונטאג-שמועס'ל מיט איהר בעלי-היקר, בעקומען א שטארקען היסטערישען אנפאל.

פאגאטאוויע איז אויך ארויסגערופען געווארן אויף זשגאָווסקא 109, וואו עס האט פאסירט פאלגענדעס:

מיט א טראמוואי איז געפאהרען דער 29-יאהריגער קארל ניעוויעטשערזשאל, וואס איז'ן איז ער גראד געווען, לכבוד זונטאג, שיכור, ווי לוט. איז פאהרענדיג אזוי איהם איינגעפאלען צו פערויכערען א פאפיראס (משמעות, א סגולה צום שלוקעכצען...).

אזוי ווי ער האט נישט געהאט ביי זיך קיין זאפאלקע, האט ער זיך געווענדט צו איינעם א פאסאזשיר, ער זאל איהם אויסבארגען פייער.

האט איהם דער פאסאזשיר אויף קאטאָוועס געענטפערט, אז ער טאר נישט רויכערען, ווייל ער קען נאך מיט'ן טראמוואי פאהרען א ביסעל ווייטער ווי ער דארף...

— וואס הייסט, ווייטער?

— ווייטער, פאניע-לעבען, מיינט מען, אז דער יאסגאָוויעלמאזשני האן קען אוועקפאהרען קיין „ריגע"...

— איך?... איך קיין ריגע?.. וואס'איז?... איך בין דען שיכור?...

און ניעוויעטשערזשאל האט אנגעהויבען צו פאדערען ביים פאסאזשיר, ער זאל זיך פאר איהם ענטשולדיגען, ווייל ער פיהלט זיך טיף בעליידיגט אין דעם ארט, וואס הייסט „האנאר"...

אזוי-ווי אבער דער פאסאזשיר איז געווען א ג'עקשען און האט זיך בשום אופן נישט געוואלט ענטשולדיגען, האט דער שכור נישט געמאכט קיין לאנגע שהיות, און איז ארונטערגעשפרונגען פון גייענדיגען טראמוואי, צוקלאפענדיג זיך שטארק דעם קאפ און דעם גאנצען קערפער.

אויפגעריסען אין די הענד

און אפגעריסען אלע פינגער

(2) דער 24-יאהריגער סטעפאן סטאראן (פון ראקאטשינער 10) איז נעכטען ארורכגעגאנגען דאס פעלד ביי דער מאלינאווע-גאס און געפונען א האנד-גראנאט.

האט ער זיך אזוי לאנג „געשפילט" מיט דער מציאה, אזוי לאנג מאניפולירט, ביז דער גראנאט האט עקספלאדירט, און איהם איינגאנצען צושעדיגט.

די פינגער פון די הענד זענען איהם אפגע-ריסען געווארען און אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אמטליכעס

(2) נעכטען האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב דער לייטער פון אויספארשונגס-אמט, אויבער-קאמיסאר סטאניסלאוו ווייער, וועלכער נעהמט היינט ווידער איבער זיין אמט.

פון דער „געז. אייזענשלאס-ביבליאטעק"

מארגען, דינסטאג, 4 נאכמ. קומט פאר אין לאקאל פון זשאנדצע-פעראיין (פילסודסקיעגא 68-70) די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער „געז. אייזענשלאס-ביבליאטעק".

ביי א נישט-גענוגענדע צאהל מיטגלידער, קומט די פערזאמלונג פאר ביי יעדע צאהל אנ-וועזענדע 6 אוונט אין דעם דערמאנטען לאקאל.

היינט און פאלג. טעג!
דער שעהנער און מעלאדיעזער פילם פון לעבען פון פאריזער סטודענטריע א.ג.
דאס רייצענדע יונגעל
אין די הויפטראלען:
HENRI GARAT
MEG LEMONIER
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע
אנהייב אין געוועהנל. טעג 5 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג — 2.30 בייטאג.
הנחה בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.
דער זאל איז ווענטילירט און געקיהלט.

16-יאהריגער יודישער יונגעל

זיך ארונטערגעווארפען פון 2-טען שטאק און דער'הרג'עט געווארען

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך ארונטערגע-ווארפען פון 2-טען שטאק פון זיינע עלטערנס וואוינונג, אויף טארגאווא 38 דער 16-יאהריגער פריזיער-ארבייטער, משה פרידמאן.

ביים פאלען, האט ער זיך צובראכען דעם שארבען, און אויפ'ן וועג אין שפיטאל איז ער געשטארבען.

משה פרידמאן איז געווען דער איינציגער שפייזער אין דער משפחה. און אזוי-ווי ער האט לעצטענס פערלוירען זיין פאסטען, און נישט גע-קאנט קריגען קיין אנדער ארבייט, האט ער בע-שלאסען צו נעהמען זיך דאס לעבען, וואס ער האט אויסגעפיהרט.

זעלבסטמארד פון א ארבייטלאזע

(2) די 42-יאהריגע ארבייטלאזע, קאטא-זשינא סאביעראי (פון נאפיורקאווסקיעגא 155) וועלכע איז געבליבען אהן מיטלען צום לעבען, האט נעכטען איינגענומען עטליכע סובלימאט-פאסטילקעס.

אין א זעהר שווערען צושטאנד האט זי פא-גאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דערטרונקען געווארען

(2) אין דארף רוזשקי, הינטער לאדז, איז נעכטען דערטרונקען געווארען, מחמת א קראמף בעת'ן באדען זיך, דער 20-יאהריגער סטאניסלאוו גושפלאק (פון בזשעסקא 11).

מ'האט שפעטער ארויסגעצויגען פון וואסער זיין טויטען קערפער.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א. א. פ. אין פוילען. אנפיהרונג: א. בעזמאן.
ערפאלג איבער ערפאלג! ערפאלג איבער ערפאלג!
היינט, מאנטאג, 9 אוונט צום 5-טען מאל
גאסטשפיל פון דער בערימטער אפערעטען-שוישפילערין
מריס קאראלאווא
אין דער זעהר פרעהליכער אפערעטע
„מלכה'לע"
אין 3 אקטען פון וו. שומסקי.
רעזשי: פ. קאמבאראוו
מיט אנטייל פון דעם יובעלאריכען ליבהאבער אדאלף טעפנער
צוזאמען מיט'ן גאנצען אנ-סאמבל פון פילהארמאניע
פרייזען פון 75 גר. ביז 2.50 זל.
אדמ. לייטונג: ש. הערשקאוויטש.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

פייערונג פון דער יוגענד-ארגאניזאציע „השומר-הלאומי-הרצליה"

צוליב'ן סיום פון ארבייטס-יאהר

זעהר אימפאזאנט איז אויסגעפאלען די פייערונג פון דער פראיינינגטער ציוניסטישער יוגענד ארגאניזאציע „השומר-הלאומי הרצליה", וועלכע איז פארגעקומען אין צוזאמענהאנג מיט'ן שלוס פון ארבייטס-יאהר תרצ"ב און אבפאהרען פון די מיטגלידער אויף זומער-קאלאניעס.

די דאזיגע נאך גאר יונגע ארגאניזאציע האט בעוויזען אין משך פון דער קורצער צייט פון איהר עגזיסטענץ צו ענטוויקלען א ברייטע ערציהערישע טעטיגקייט און אנ'אינטענסיווע זאמעל-ארבייט לטובת די ציוניסטישע פאנדען.

די פייערונג האט זיך אנגעהויבען 4 נאכמ. אויפ'ן ספארט-פלאץ פון יודישען גימנאזיום מיט דער בעטייליגונג פון העכער 500 מיטגלידער און פארשטעהער פון היגען ציוניסטישען קאמיטעט, קרן-קימת. עלטערן-קאמיטעט א. א. וו.

נאך די פערשידענע ספארט און סקויטען-איבונגען פון די בעזונדערע גדודים ווי אויך פון די מיטגלידער פון דער אבטיילונג פון ראיאן פון גייער'ס מארק הויבט זיך אן דער אפיציעלער טייל פון דער פייערונג.

ה' מנחם לעווי לייענט דעם ראפארט, און האלט דערביי א קורצע רעדע וועגען דער טעטיגקייט, וואס איז געפיהרט געווארען אין משך פון לעצטען יאהר. אונטערשטרייכענדיג די בעדייטונג פון דער פראייניגונג, וואס איז פארגעקומען אין די לעצטע צייט מיט דער יוגענד-ארגאניזאציע „העברי" אין מזרח-גאליציען, „השומר,הציוני" אין רומעניען און „הצופה" אין אונגארן און טשעכאסלאוואקיי. דערמיט איז יעצט געשאפען געווארען א איינהייטליכע ציוניסט. יוגענד-ארגאניזאציע אונטערן נאמען „סקויטען-ארגאניזאציע הנוער הציוני".

אין נאמען פון ציוניסט. צ. ק. און היגען ציוניסט. קאמיטעט בעגריסט ה' משה לימאן, וועלכער ווייזט אן אויף די אויפגאבען וואס ליגען אין איצטיגען מאמענט אויף דער ציוניסט. יוגענד און רופט צו א פערשטארקטע טעטיגקיים אויף אלע געביטען לטובת דעם א"י-אויפבוי. ביי דער געלעגענהייט איבערגעריכט ה' לימאן דער ארגאניזאציע א שעהן, אויסגעפערטיגטען קק"ל-פאהן צום 30-יעהריגען יובילעאום פון קרן-קימת-לישראל.

פרוי קארפאווסקא, בעגריסט אין נאמען פון עלטערן-קאמיטעט, וועלכער האט לעצטענס ארויסגעוויזען א שטארקע פעראינטערעסירונג מיט די ארבייטען פון דער ארגאניזאציע און בעזונדערס פיל מיטגעהאלפען אין דער ארבייט צו ארגאניזירען די זומער-קאלאניעס.

אין נאמען פון קרן-קימת בעגריסט ה' צבי רינגארט, וועלכער ווייזט אן אויף די בעפארשטעהענדע ארביים פון דער יוגענד פאר דעם יודישען נאציאנאל-פאנד. דער רעדנער שטעלט פעסט מיט צופרידענהייט, אז די ארגאניזאציע האט אין היינטיגען יאהר געפיהרט א אינטענסיווע טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון קרן-קימת און פערנעמט דעם ערשטען ארט צווישען די יוגענד-ארגאניזאציעס אין די הכנסות פון קק"ל. אלס צייכען פון אנערקענונג האט דער קרן-קימת קאמיטעט בעשלאסען צו שענקען דער ארגאניזאציע א שארף צו דער פאהן און א שעהן אויסגעפערטיגטען דיפלאם, וואס עס ווערט זיי אויך תיכף איבערגעגעבען.

עס ווערען דאן פערטיילט זשעטאנען די קבוצות און בעזונדערע מיטגלידער, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אין דער קק"ל-ארבייט. ספעציאל זשעטאנען בעקומען אויך די מיטגלידער, וועלכע האבען געענדיגט די סאניטאר-קורסען, וואס זענען איינגעארדענט געווארען דורך דער ארגאניזאציע.

די שלוס-רעדע האלט דער פארשטעהער פון דער הנהגה-הראשית ה' מאג. ש. ראגאזשינסקי ארומרעדענדיג די אויפגאבען פון דער פראייניגטער ארגאניזאציע.

די פייערונג ווערט פערענדיגט מיט א סקויטען-דעפילאדע, נאך וועלכע די יוגענד פארמירט אין גדודים מארשירען צוריק אין לאקאל פון דער ארגאניזאציע.

טעאטער „סקאלא", שרודמיעסקא 15.

גאסטשפילען פון דער וועלט-בעריהמ. קינסטלערין, שטערן פון ניו-יארקער קונסט-טעאטער

בערטא גערסטען

מיט'ן אנטייל פון דער בעליבטער ארטיסטין קלארא סעגאלאוויטש

אין פאלג. ערשטקל. ארטיסטען-אנסאמבל: גערסטען בערטא, סעגאלאוויטש קלארא, בארסקא-פישער, שילער רבקה, ראזענבלום דבורה, בוזגאן חבל, בליאכער שבתי, לאנדוי שמואל, מעלניק נחום, סטרוגאטש יוסף, שריפטזעצער לייב. טעכנ. ליטער: ק. גוטמאן. סופליאר: מ. אייזענבערג.

היינט, מאנטאג, דעם 4-טן און מארגען, דינסטאג, דעם 5-טן ד. ח.

לעצטע 2 מאל! פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. לעצטע 2 מאל!

די שטארק-אויסגענומענע לעבענס-פיעסע מיט געזאנג פון א. בלום „איך וויל א קינד"

אכטונג!!! מיטוואך, דעם 6-טען ד. ח. 9 אווענד

צווייטע פרעמיערע! „ראספוטין" פון גר. טאלסטאי רעזשיסירט: מארק ארנשטיין

הויפט-ראלען: „צאריצע"—בערטא גערסטען; „ראספוטין"—לאנדוי; „ווירובאווא"—קלארא סעגאלאוויטש; „פרינץ יוסופאוו"—בוזגאן; מיניסטער שטיורמער—שריפטזעצער; „פראטאפאפאוו"—י. סטרוגאטש א"א

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון „סקאלא" פון 11—2 און פון 5—9 אווענד

צום אנדענקען פון ד"ר יצחק געליבטער

מיט איביגע טעג צוריק האט די חברה „פריינד פון העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים" אין ווארשא איינגעארדענט אין זאמאשץ א פייערונג צוליב דעם אוועקשטעלען א מצבה אויפ'ן קבר פון פערשטארבענעם ד"ר יצחק געליבטער, וועלכער האט זיין גאנצען פערמעגען אפגעשריבען אין זיין צוואה דעם העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים, די בעשיידענע, אבער קינסטליך זעהר שעהן אויסגעפיהרטע מצבה, האט אויסגעארבייט דער סקולפטאר-ארטיסט אברהם אסטזשעגא.

צוליב דער פייערונג האט די חברה „פריינד פון העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים" בעקומען פון ד"ר הוגא בערגמאן, דירעקטאר פון דער נאציאנאל-און איניווערזיטעטס-ביבליאטעק אין ירושלים פאלגענדען בריף:

„פון אייער בריף האבען מיר זיך דערוואוסט, אז איהר האט די אבזיכט אוועקצושטעלען א מצבה אויפ'ן קבר פון ד"ר יצחק געליבטער, אויך מיר דא, אין אוניווערזיטעט און נאציאנאל-ביבליאטעק ווילען אין דעם טאג פייערען דעם אנדענקען פון דאזיגען גרויסען פריינד אונזערען, וועמענס איבערגעגעבענהייט די אינטערעסען פון אוניווערזיטעט קאן דינען אלס ביישפיל פאר אונז אלע.

דער פערשטארבענער האט זיין גאנץ פערמעגען איבערגעשריבען אויך צום גונסטען פון אוניווערזיטעט. דער פאקט ווייזט, ווי ווייט ער איז געוועזען איבערגעגעבען דער זאך און ווי ריכטיג ער האט אויפגעפאסט אונזערע בעדערפנישען. אין פיל יודישע סרייזען בעקלאגט מען זיך אויף דער צעגערונג אין דער ענטוויקלונג פון דעם אוניווערזיטעט. מען וויל זעהען אין דעם פאקט א געוויסע כינה אדער זאגאר א צילמעסיגען פלאן. מען וויל נישט פערשטעהען, אז די ענטוויקלונג פון אוניווערזיטעט איז איבערהויפט אפהענגיג פון די געלד-מיטלען, וואס די אוניווערזיטעט האט. מען קאן נישט רעכענען אויף א שנעלע און בעדייטענדע ענטוויקלונג פון אוניווערזיטעט, ווען מיר זעהען וויע צוואונגען יעדעס יאהר אויסצופיהרען אונזער בודזשעט דורך צופעליגע נדבות פון פערשידענע מנדבים. מיר מוזען שטרעבען דאצו, אז די עקזיסטענץ פון דעם אוניווערזיטעט זאל זיין אין א געוויסער מאס פערזיכערט דורך פעסטע הכנסות. דער פערשטארבענער ד"ר געליבטער האט געוואוסט דעם ריכטיגען וועג ווי צו פערזיכערען די עקזיסטענץ פון אוניווערזיטעט און זיינע דויערהאפטע ענטוויקלונג. יהי זכרו ברוך!

(—) הוגא בערגמאן.

א פאסט-אמט אויף ראדאגאשטש

(א) די לאדזשער פאסט-מאכט האט געדונגען א לאקאל אויף זגערזשער גאס נעבען דעם טראמוואי-אפשטעל ראדאגאשטש, וואו עס וועט נאך דעם היינטיגען חודש וואהרשיינליך איינגעארדענט ווערען א פאסט-אגענטור צו דער בעקוועמליכקייט-וועגען פון די דארטיגע איינוואוינער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאדא 15). ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזעלניאנא 75).

ים-אויספלוגען אויף דער ליניע גדיניא — אמעריקא

די בעסטע לעזונג פון דער גרויסער אויפגאבע: ווי אזוי צו פאראייניגען דעם איינפאכען וואקאציע-בודזשעט מיט דעם אנגענעהמסטען צייט פערברייב — איז די איניציאטיוו פון דער ליניע גדיניע—אמעריקא. וועלכע מאכט יעדעס יאהר פערשידענארטיגע איהר פראגראם פון די ים-אויספלוגען מיט וואס שמאל מעהר אינטערעסאנטערע אימפרעזעס.

אויסער די ים-רעזידענצען, פארטען און פליאזשעס, וועט דער אויגוסט-אויספלוג נאך פראנקרייך ערמעגליכען צו זיין אין פאריז און צו בעזוכען די אינטערעסאנטסטע ערטער פון מערב-פראנקרייך. מ'דארף נישט פערגעסען, א פאר טוריסטען פון דער ליניע איז איבריג אנ'אויסלענדישער פאס אדער וועלכע ס'איז וויזעס. די פרייזען זענען פערשידענע פון 100 זל. אן, און זיי זענען צוגענגליך פאר יעדער טאש. זעמטליכע אינפארמאציעס ערטיילען די טוריסטישע אגענטורען אדער דאס ביורא פון דער ליניע אין ווארשא. מארשאלקאווסקא 116.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, בילעצער. טאמאשאווער און לאדזשער אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

Dr. Wajnberg

ציגעל-גאס 11, טעל. 126.02

ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE

TEL. 12-333. ☛ ZIELONA № 6.

Szybka pomoc lekarska.—Przewóz chorych.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזשער ווירקליכקייט

(59

דער געדאנק צו געהען צו אדוואקאט פארעלסקי און איהם דערצעהלען וועגען וואס זי איז געקומען קיין לאדז, האט שוין אדאן מעהר נישט אפגעלאזען, איבריגענס האט זי בכלל געוואלט וויסען וואס עס הערט זיך מיט מאנקען. צו וועלכע זי איז געווען שטארק צוגעבונדען און וועלכע אדא האט זעהר גערן געהאט.

זי האט פאר קובאן זיך נישט פערראטען און ווען זי האט געהאט א שעה צייט איז זי אוועק צו אדוואקאט פארעלסקי,

אהן שום פארבעהאלט און אהן שום אפשטעל האט אדא דערצעהלט דעם אדוואקאט אלץ וואס זי האט געהאט אויפ'ן הארצען, וועגען וואס זי איז מיט איהר פארטנער געפאהרען קיין בערלין און צוליב וואס זי איז מיט איהם צוזאמען אזוי פלוצלונג צוריקגעקומען.

— איך האב געפינען פאר נויטיג דאס אלץ אייך צו דערצעהלען, ווייל איך וויים, אז איהר אינטערעסירט זיך שטארק מיט דעם ענין פראנקענשטיין, און איך בין זיכער, אז אונזער שליחות האט אנ'ענגען שייכות מיט דעם דאזיגען ענין, ווייל אנדערש וואלט דער געהיימנישפולער מענש זיך נישט ארייגעלאזען אין קיין געשעפטען מיט מענשען פון אונזער שניט...

— אמת, דאס איז אלץ אזוי שרעקליך געהיימניספול, וואס ווייטער אלץ מעהר הויב איך זיך אן צו דערוויסען וועגען זאכען, וואס קענען צונויפקומען און קענען דעהאבילייטירען פראנקענשטיינס נאמען, א שאד נאר וואס איך האב זיך נישט געקענט דערוויסען די איינצעלהייטען וועלכע עס האט מיר געוואלט איבערגעבען אייער פריינדין מיט אייער בעגלייטער, וועלכע זענען ארעסטירט געווארען ביי מיר אין הויז.

— איך שווער אייך, הער אדוואקאט, אז מען האט אויך זיי געמאכט א בלבול, אז זיי זענען קיין שום פערברעכען אין דער לעצטער צייט נישט בעגאנגען, איהר דארפט וויסען, אז איך וואלט זיך פאר אייך נישט געשעהמט און וואלט אייך געזאגט דעם גאנצען אמת, אלע ווייסען דאס אין אונזערע קרייזען, אז אימיצען איז געווען שטארק געלעגען דערין פטור צו ווערען פון מאנקען און בעריש „מויז" און דעריבער האט מען אויף זיי אויסגעטראכט א בלבול כדי זיי צו ארעסטירען.

— זייט רוהיג, אויב ס'זאל טאקע אזוי זיין, זענען די לייט זעהר קורצזיכטיג, זיי דארפען וויסען אז זיי האבען אייער פריינדין איזאלירט פון מיר נאר אויף א קורצער צייט.

— וואס, איהר וועט זיך קענען זעהען מיט מאנקען?

— געוויס, פשוט דערפאר, ווייל איך האב זיך שוין געמאלדען אלס דער פערטיידיגער פון אייער פריינדין מיט איהר חבר, הגם איך וויים נישט געגען וועמען און געגען וואס מען דארף זיי פערטיידיגען, ווען איך וועל נאר בעקומען די פולמאכטען פון זיי, וועל איך זיך קענען מיט זיי זעהען און אדורכרעדען.

— די חברה-לייט וועלען דערווייל קענען בעדיינען און דערווייטערן אלע שפורען פון זייער ארבייט.

— דאס וועט נישט זיין דאס ערגסטע, די הויפטזאך איז איצט צו רעהאבילייטירען פראנקענשטיינען, וועלכער איז, לויט מיין טיפסטער איבערצייגונג פערמשפט און אומגעקומען גאנץ אומשולדיג.

— איך פערשטעה זיך נישט אויף די דאזיגע זאכען, האט אדא געזאגט, איך וויל אז אויב איהר וועט זיך זעהען מיט מאנקען, זאלט איהר אפגעבען א גרוס פון מיר.

— גוט, איך וועל דאס טון און איך וויל פון אייך, אז אויב איהר וועט צוריקפאהרען קיין בערלין, זאלט איהר מיר שטענדיג צו וויסען געבען וואו איהר זייט און וואו איהר וואוינט.

אדא האט זיך געמוזט איילען, ווייל קובא האט שוין זיכער אויף איהר געווארט און זיי האבען געדארפט צוזאמען געהען צו דער פרוי פראנקענשטיין זי האט זיך געזעגענט מיט'ן אדוואקאט און איז צוריקגעגאנגען צו משה יאט, וואו אויף איהר האט שוין אומגעדולדיג געווארט אנ'אויסגעפראנטוועטער און אויסגעפוצטער, מעהר ווי שטענדיג, דער שעהנער קובא, קובא האט אויך געהייסען, אז אדא זאל זיך אויספוצען אין עסיג און האניג און זיי זענען ביידע אוועק.

ערנסט, אזוי ווי ער וואלט געהאט א וויכטיגע שליחות צו ערפיהלען דאס קובא אנגעקלונגען אין דער ארייננגאנגס-טיר פון פרוי פראנקענשטיין'ס וואוינונג. די טיר האט געעפענט אידא אליין און האט אריינגעבעטען די געסט אין אויפנאהמס-צימער.

— ענטשולדיגט, אויב מיר שטערען אייך, האט קובא זיך געווענדעט אין א זעהר שעהנער דייטשער שפראך צו אידאן, איך האב אייך געבראכט א גרוס פון מיין פריינד אין בערלין, איך האב איהם געמוזט צוזאגען, מיין גוטען עהרליכען פריינד, אז איך וועל דאס אליין ערלעדיגען, נישט דורך קיינעם, נאר אייגענהענדיג, אייך איבערגעבען דעם בריף וואס ער האט צו אייך געשריבען.

— פאר מיר א גרוס פון בערלין? איך קען מיך נישט דערמאהנען אויב איך האב עמיצען אין בערלין, וואס זאל מיר שיקען אזעלכע הארציגע גרוסען.

— דאס ווייס איך שוין נישט. איך קען אייך נאר איבערגעבען דאס, וואס מ'האט מיך געהייסען. אט האט איהר דעם בריף וואס מיין פריינד האט פאר אייך געגעבען.

מיט דער גרעסטער פערוואונדערונג האט אידא גענומען דעם בריף אין האנד אריין, אויפגעריסען איהם און אנגעהויבען לייענען. וואס ווייטער זי האט געלייענט אלץ בלאסער איז זי געווארען. אלץ מעהר האט זי אנגעהויבען צו ציטערען און שיקער נישט געפאלען אין חלשות.

(פארטזעצונג קומט)

לעצטע צוויי פאפולערע פאר-שטעלונגען אין סקאלא-טעאטער

„כ'וויל אַ קינד"

היינט און מאָרגען ווערט געגעבען צו פאָפולערע פרייזען פון 50 גר. ביז 2 גילדען. די לעצטע 2 פאָרשטעלונגען פון דער לעבענס-פיעסע „כ'וויל א קינד" מיט בערטא גערסטען אין דער הויפטראָלע, מיט'ן אנטייל פון קלארא סעגאלאָוויטש לאנדוי, בוזגאן, שריפטזעצער, סטרוגאטש א. א.

די דירעקציע וויל געבען א מעגליכקייט דעם חשוב'ן עולם צו זעהען די קינסטלערין אין פערשידענע ראָלען, דעריבער ווערט שוין „כ'וויל א קינד" אראָפּגענומען פון רעפּערטואר.

מיטוואָך, דעם 6-טען ווערט שוין געגעבען די צווייטע פרעמיערע „ראספוטין" פון גראף טאָלסטאָי, ספּעציעל פאר דער יודישער ביהנע בעארבייט און רעזשיסירט דורך מארק ארנשטיין. די ראָל פון דער צאריצע — בערטא גערסטען, ראספוטין — ש. לאנדוי,ווירובאָווא — קלארא סע-גאלאָוויטש, פרינץ יוסופאָוו — ה. בוזגאן, מיניס-טער שטורמער — ל. שריפטזעצער, פראָטאָפּאָפּאָוו — י. סטרוגאַטש א. א.

ערפאלג פון מרים קאראלאָווא

די גאַסטשפּילען פון מרים קאַראלאָווא אין פילהארמאָניע האָבען ארויסגערופען אַ זעהר גרויסען אינטערעס, און מיט יעדען טאָג איז דער ערפאָלג גרעסער.

היינט ווערט געגעבען מיט מרים קאַראלאָווא די פּראַכטיגע זעהר פרעהליכע אָפּערעטע „מלכה'לע" וועלכע צייכענט זיך אויס מיט פיל מעלאָדישע געזאַנגס-נומערן און כאַראַקטער-טענץ.

ס'בעטייליגט זיך אויך דער יוגענדליכער ליבהאָבער אַדאָלף טעפּנער.

דאס יודישע קולטור-לעבען אין גאליציע

נייער לאַנד-נומער „ליטעראַרישע בלעטער"

ווי בעקאַנט, זענען די „ליטעראַרישע בלעטער" צוגעטראָטען אַרויסצוגעבען ספּעציעלע נומערן, גע-ווידמעט דעם יודישען קולטור-שאַפען אין פערשי-דענע לענדער. דורך די ספּעציעלע נומערן בע-קומען מיר אַ גענוי בילד און פאָרשטעלונג וועגען דעם יודישען קולטור-לעבען אין פערשידענע לענ-דער. צוריק מיט עטליכע וואָכען איז דערשינען אַ איבערהאַלטסרייכער נומער וועגען דעם יודישען קולטור-לעבען אין דייטשלאַנד אין פערגאַנגענהייט און אין דער געגענוואַרט.

איצט איז דערשינען אַ נומער, וואָס איז געווידמעט דעם יודישען קולטור-שאַפען אין גאַליציען. גאַליציען איז אַ גרויס לאַנד, אין וועלכען עס וואוינען ביי דריי פערטעל מיליאָן יודען, און דאָך ווייסען מיר ווייניג וועגען דעם דאָרטיגען יודישען קולטור-לעבען. אין דעם גאַליציע נומער קומען אַריין פאָלגענדיגע אַרטיקלען: רחל אוירבוך, — דאָס יודישע גאַליציע; בן-ציון גינסבערג — די יודישע פרעסע אין גאַליציע; ד"ר דבירה פאָגעל — די יודישע מאָלער אין גאַליציע; אַ טרעמבאָוויעצ-קי — די יודישע קולטור-בעוועגונג אין גאַליציע; זשורנאַלען און ביכער, וואָס זענען לעצטענס דער-שינען אין גאַליציע; א. רובענצאל — די הייבט-גע יודיש-פּוילישע דיכטער; עס זענען אויך פער-עפענטליכט לידער פון די יונגע יודישע דיכטער אין גאַליציע — י. אשענדארף, נחום באמזע, ה. ווערבער, ד. פאָגעל ב. שנאפער, — אויסער דעם מא-טעריאַל זענען אין נומער אַריין גאַטיצען רעצענ-זיעס, אַ רובריק „נייע ביכער", די וועכענטליכע איבערזיכט „פון וואָך צו וואָך" א. א.

די „ליטעראַרישע בלעטער" גרייטען איצט ספּע-ציעלע נומערן וועגען דעם יודישען קולטור-שאַפען אין אַרגענטינע, פראַנקרייך, ליטע, דרום-אַפריקע א. א. עס גרייטען זיך אויך ספּעציעלע שטעט-נומערן. אין דער ערשטער רייהע קומען נו-מערן געווידמעט דעם יודישען קולטור-שאַפאַן אין ווילנע, וואַרשע, לאָדז, ריגע, ניו-יאָרק, פּאַריז.

BEZ PASZPORTÓW ZAGRANICZNYCH, WIZ

ים-אויספלוגען מיט דער ליניע
גדיניע — אמעריקא

נאך מערב-פראנקרייך

פרייזען פון 400 זל. (ענגלאנד, פראנקרייך, האלאנד)
פון 15 אויגוסט ביז'ן 29-טען אויגוסט ד. י.

2 טעג אין קאפּענהאגען

פרייזען פון 100 זל. פון 6 אויגוסט ביז'ן 9 אויגוסט ד. י.

אויף די ים-פּלאַזשעס

פרייזען פון 480 זל. (ענגלאַנד, בעלגיען, האלאנד)
פון 23-טען יולי ביז'ן 11-טען אויגוסט ד. י.

פערקויף פון בילעטען און אינפאָרמאציעס אין די ביוראָס פון
Linji Gdynia — Ameryka w Warszawie, ul. Marszałkowska 116,
w GDYNI, ul. Waszyngtona און אין די טוריסטישע אַגענטורען

ראדיא-פראָגראם

מאנטאג, דעם 4 יולי

11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 טעגליכע פרע-סע-איבערזיכט. 12,40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמו-ניקאַט. 12,45 גראַמאָפאָן-פּליטען. 3,40 גראַמאָ-פאָן-פּליטען. 4,35 קאָמוניקאַט פאר שווימער און שיפער. 4,40 שמועסען אין דער פראַנצויזישער שפּראַך. 5,00 פאָלקס-מוזיק. 6.00 רעפעראט. 6,20 לייכטע מוזיק. 7,15 פערשידענעס. 7,35 ראדיא-פרעסע. 7,45 קאָמוניקאַט פון דער לאַנד-ווער האנדעלס-קאַמער. רעפּערטואַר פון די טעא-טערן. 8,00 פעליעטאָן. 8,15 רעפעראט. 9.50 פּרעסע-בעריכט, מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאר לופטפליהער. 10,00 מוזיק. 10,35 מוזיק פון גראמאָפאָן-פּליטען. 10 50 טאנץ-מוזיק.

פון אויסלאַנד

4,45 פאריז: טראנסמיסיע פון אמעריקאנער קאָנסערוואטאָריום אין פאָנטענבלאָ. 8,15 דאווענ-טרי: סימפאָנישער קאָנצערט. 8,30 בודאפּעשט: סימפאָנישער קאָנצערט. 8,30 פּראָג: סימפאָנישער קאָנצערט.

א לאַנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער-זאכען
ספּעציאַליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

איינציגע שפּייזערס

מאַז

פעטריקאווער 10

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנק-הייטען, מענער-שוואכע און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשא 9 טעלעפאָן 128-98
נעמט אָן פון 8–10; 4–8 אָוונד.
זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

קליינע אנאנסען

אין **„נייעם פאלקסבלאט"**

זענען אַ גוט און ביליג מיטעל

צו שטעלן זיך אין פערבינדונג מיט די פעראינטערעסירטע!

ווער עס וויל: 1) געפינען אַ לאָקאַטאָר אָדער אַ סובלאָקאַטאָר
2) געפינען אַ וואוינונג אָדער אַן'ענגעל צימער
3) געפינען אַן'ארבייטער, אַן'אַנגעשטעלטען
4) פערקויפען א הויז אָדער אַ געגענשטאַנד
5) קויפען עפּעס געלעגענהייטליך
6) בעקומען אַ פּאָסטען —

זאל אויפגעבען א קליינע אנאנס אין „נ' פאלקסבלאט"

מיין ווייב'ס „מציאות" אויף דער דאטשע

אויפגעכאפּט און פערנאָטירט פון א דאַטשניק

מיינט איהר דאָך אוודאי, אַז איך בין דאָס-מאָל אַרויסגעפאָהרען אין דאָרף דאָנערשטאָג פאַר-נאַכט, איז עס געווען דערפאַר וואָס איך האָב בע-קומען פריהער דעם גמילת-חסד און נישט ווי-שטענדיג פרייטאָג פאַרנאַכט, אָדער איך האָב גע-וואָלט מיט מיין פלוצלונגען קומען כאַפּען מיין ווייב ביי אַ דאַטשע-עבירה'לע. זאָג איך אייך, אַז נישט צוליב דעם ערשטען און נישט צוליב דעם צווייטען, נאָר דווקא צוליב דעם דריטען, צוליב'ן סעקוועסטראטאָר. איך האָב פּשוט געהאַט בעשטימט אויף פרייטאָג אַ ליציטאציע, האָט מען מיר אַנ'-עצה געגעבען, אַז איך זאָל אָנהענגען אַ גרויס שלאָס אויף דער טיר, וואָס זאָל זאָגען: „דער הער איז נישטאָ אין דער היים".

אַי ער וועט מיר מאַכען אַ פּראָטאָקאָל? וועט ער מאכען, וואָס טשעפּעט עס מיך, אַז אלע מיטלען האָב איך שוין אויסגענוצט. איך האָב שוין פּראָלאָנגירט, גענומען אַנדערע טערמינען, אָפּגעבעטען, אָפּגעוויינט, צולעגט אויף ראַטעס, בעצאָהלט די אויפקויפערס, אַרויסגענומען דעם שפּיגעל פון דער שאַנק... ס'איז מיר נאָר געבלי-בען דאָס איינציגע מיטעל, צוצושליסען די טיר האָב איך אַזוי געטון און וואוהין פאָהרט מען, כדי מען זאָל מיך נישט זעהען אין לאָדז? — אַרויס אויף דער דאַטשע!

מיין ווייב איז געווען צופרידען, זי האָט מיר דאָס חלילה נישט אַרויסגעוויזען, פּונקט פער-קעהרט, זי האָט צו מיר אויסגעבייטעלט אלע צרות:

— ס'טייטש, האָט זי צו מיר געשריגען, אַ מאַן זאָל קומען צו פאָהרען דאָנערשטאָג און אַזוי ווייניג געלד מיטברענגען, מיט וואָס וועל איך איינקויפען? מיט וואָס וועל איך געהען אויפ'ן טאָרג?

אָבער אויסערליך איז זי דאָך געווען צו-פרידען צוליב דעם, וואָס אלע ווייבער, די שכנות און בעקאַנטע האָבען זי מקנא געווען. פון אלע זייטען האָט מען גערעדט:

— די פרוי ראָזענטאַל האָט א גוטען מאַן, ער וואַרט נישט ביז פרייטאָג פאַרנאַכט. ער קומט דאָנערשטאָג, כּדי די פרוי זאָל זיך נישט דאַרפען קוועהלען מיט א נראָשען אויפ'ן מאַרק...

דאָס אַלץ דערצעהל איך טאַקע צוליב'ן מאַרק. נאָך דאָנערשטאָג ביינאַכט האָט מיין ווייב צו מיר געזאָגט:

— דו וועסט זעהען, חיים, ווי די אַלע בעלי-בית'טעס מ'שטיינס געזאָגט, וועלען מאָרגען פּלאַ-צען. איך וועל זיך אויפהויבען 3 א זייגער פאַר-טאָגס, איינקויפען אַלץ ביי די ערשטע פויערים' וואָס געהען אַדורך דאָס דאָרף. ווען זיי וועלען אַרויס אויפ'ן שאָסיי, וועל איך שוין צוריק שלאָפען און דעם שבת האָבען אין שטוב. און וויפיל געלד וועל איך זיך דערביי איינברענגען?

צוזאַמען מיט דער זון איז אויך מיין ווייב אויפגעשטאַנען. איך האָב זיך נישט געקענט אָפּ-זאָגען פון דעם פערגעניגען מיטצוגעהן מיט'ן ווייב, הערען ווי זי האנדעלט מיט יעדען פויער און פויערטע, נאָכטראָגען דאָס קוישעל. מען איז דאָך אַזוי פריי, אָהן א מאַרינאַרקע, אָהן דעם כאָמעט אויפ'ן האַלז, אין די שטעק-לאַטשען, מ'וועט נישט טרעפען קיין בעל-חוב, קיין סעקוועס-טראַטאָר.

זענען מיר אַזוי אַרויס צוזאַמען 3 אַ זייגער ביינאַכט וואַרטען אויף די פויערים מיט די פויער-טעס, איך בין געווען אָנגעלאָדען מיט אַ גרויסען קויבער אויף פערשידענע „יאַושינעס". מיט אַ קליין קוישעל אויף אייער, מיט א טעלער אויף פוטער, אַ קענדעל אויף שמאַנד, א צווייטען טע-לער אויף יאַגדעס, אַ בעזונדער רענצעל אויף היהנער מיט קורטשאַקעס און גלאָט עפּעס אויף רעזערוו, אפשר וועט זיך איינגעבען צו קויפען מציאות. שטעהען מיר אַזוי צוזאַמען און קוקען אויף דער מזרח-זייט פון וואַנען ס'קומען שטענדיג די פויערים. אַרום איז אַלץ שטיל געווען, קיין לעבעדיגען נפש האָט מען נישט געזעהען, וואַרטען מיר אַזוי א שעה, צוויי און דריי. דער זייגער ווייזט שוין זעקס.

מיין ווייב בייסט שוין די פינגער פאַר אויפרעגונג.

— צי איז נישט אמאָל היינט חגא, פרעגט זי מיך.

— ניין דבורהלע, היינט איז קיין שום חגא נישט.

דערווייל הערט זיך שוין פון אלע זייטען, ווי מען עפענט די לאַדענס און פון אומעטום קומען אַרויס ווייבער אין זייערע „שלאַפראַטשקעס" מיט די משרתים ביי דער זייט, אָנגעהאָנגען און אָנגע-לאָדענט. אַזוי ווי איך להבדיל.

עטליכע ווייבער האָבען זיך גלייך געווענדעט צו מיינער.

— פרוי ראָזענטאַל זי זענען שוין דאָ.

— ערשט 5 מינוט, ווי איך שטעה, איך האָב אפילו נישט געוואָלט איינגאַנצען אַרויסגעהען היינט אויפ'ן שאָסיי, אָבער צוליב מיין מאַן...

— זאָל זיין אַזוי, האָב איך זיך געטראַכט, וואָס אַרט דאָס מיך. אַזוי האָב זיך שוין אָוועק-געשטעלט עטליכע צענדליג ווייבער און מ'האָט געשמועסט, יעדע האָט געפּרובט צו געהען וואָס ווייטער אויפ'ן שאָסיי, אַז זי זאָל זיין די ערשטע וואָס פאַקען די פויערים, די איבריגע זענען אָבער נישט אָפּגעשטאַנען און ס'זענען פאָרגעקומען אַזעל-כע שטילע ווישטשיגעס. פּלוצים האָט זיך בעוויזען אַ פויער מיט אַ פויערטע, מיט צוויי קוישלען אין די הענד, זיי זענען גלייך אַריינגעפאַלען אין דער מיט פון צעהנדליגער ווייבער-צינגלעך און פון אַלע זייטען האָט מען געשריגען.

— „צאָ ווי מאַטשע, גאָספּאָשו? צאָ פּאַן מאַ, פּאַניע גאָספּאָדאַזשו?".

דאָס פויערל איז אַזש מטושטש געוואָרען, אַזוי פיל סוחרים אויף זיין ביסעלע סחורה. און ער האָט זיך געזונגען פרייזען וועגען וועלכע ס'האָט זיך איהם אפילו נישט געחלומ'ט. די ווייבער האָבען געצויגען מיט דער נאָז, נישט געקויפט, אָבער יעדע איינע האָט נאָר געוואַרט ביז די איבריגע וועלען אַוועקגעהען, כּדי זיי זאָלען שפּילערהייט צו קויפען דאָס ביסעל סחורה און דערנאָך וועט זי זאָגען, אַז זי האָט געגעבען אַ העלפט פון דעם געבאָטענעם פּרייז.

דערווייל זענען אָנגעקומען פויערישע פוהר-לעך און ס'האָט זיך אָנגעהויבען דאָס אמת'ע גע-רודער. די ווייבער האָבען זיך אָנגעהויבען צו קריגען און זידלען.

— דאָס היהן האָב איך געטאַפּט, פרוי הערש-קאָרן, און זי קויפען מיר דאָס אויס.

— אויף דער קאַטשקע האָב איך פריהער געקוקט און זי ווילען דאָס איצט קויפען, פרוי שניידער, ווי קען מען אַזוי זיין.

— ביי דער פויערטע האָב איך יענע האָק געקויפט, פרוי שוסטער, און זי רעדען זי איצט אָפּ פון מיר.

— מיט דעם שייגעץ האָב איך שוין אונטער-האַנדעלט און בין שוין פערטיג מיט איהם, פרוי שפּיצער, וואָס ווילען זי, אַז מיר זאָלען זיך טיילען מיט דער קליינגקייט, וואָס ער האָט?

און אַזוי כסדר, די האָט שוין געטאַפּט, און די האָט שוין געהאַט די אייער אין האַנד, און די האָט שוין געלעקט די פּוטער, ביז די ווייבער ווע-רען צווישען זיך ברוגז, און די פויערטעס לעגען אַריין דאָס געלד אין בוזעם, פערשטעהט זיך, אַז די פויערטעס וועלען פריהער נישט אַרויסגעבען די סחורה פון האַנד, ביז די מאַדאַמען בעצאָהלען נישט פאַראויס. ביז זיי פּרובען נישט דאָס געלד און בעהאַלטען דאָס נישט.

— און וואָס וועט זיין היינט מיט פיש?, האָט פלוצלינג די פרוי גאָלדשטיין אַ זאָג געטון.

— און אַז מען עסט נישט קיין פיש אַמאָל, פּרוב איך אַריינצורעדען.

— זי מיינען, אַז איך דאַרף דאָס פאַר מיר. אָבער מיין מאַן, זאָל לעבען, ער האָט זעהר ליב א שטיקעל פיש, פרייטאָג עסט ער נישט קיין מי-טאָג, מוז איך איהם דאָך געבען א שטיקעל פיש, ווען ער קומט וציפעלינג עס איך מיט דעם דאָזיגען מאַן אין שטאָט צוזאַמען מיטאָגען און ווייס, אַז ער נעהמט קיין פיש נישט אין מויל אַריין).

— און איך וואָלט היינט געקויפט שמאַנד, ווען נישט מיין מאַן האָט דאָס ליב, האָט פרוי גרינצווייג געזאָגט.

— און צו וואָס דאַרף איך טרוסקאַווקעס; האָט פרוי פּאַרזשענטשעווסקאַ געזאָגט.

— און צו וואָס האָב איך היינט געקויפט א קאַטשקע? האָט פרוי גוראַלסקאַ געזאָגט.

ס'איז אַלוא אויסגעקומען, אַז אַלץ, וואָס זיי האָבען איינגעקויפט, און געקויפט האָבען זיי פיל, איז נאָר פאַר די מענער.

איצט ווען אַלע האָבען שוין אַוועקגעטראָגען זייערע מציאות אין די כאַלופּעס אַריין, האָט מען זיך ערשט נעגרייט צו געהען אויפ'ן טאָרג, אין נאָהענסטען שטעטעל אַריין, כּדי צו קויפען פיש, יונג קרויט, קאַלאַפיאָרען, הייוועץ צום געבעקס, קאַלב פלייש, הערינג און אנדערע זאַכען, פערשטעהט זיך, אַז אַלץ פאַר די מענער.

אין שטעטעל האָט זיך ערשט אָנגעהויבען די אמת'ע חתונה, וואָס איז ווערט בעזונדערס בע-שרייבען צו ווע-ט.

איזי

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר הראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

ספרלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געגענע היילבאנדאזשען אויסגעצייכנעט גוט דורך גרויסע פראפעסארען סיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראביראוויזר בעזאונגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, ליימונגען סיט היייל-גארטעטען און אפא-ראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטפוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס אין הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארען. עספאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בעראנטש, פראפ. ד״ר י. מאַרישער, פראפ. ד״ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט, וואלטשאנסקא 10 אין לאדז, פאר זיין זארגפעלטיגען פערלעגען מיר אנ׳ארטאפעדישען באנדאזש. א דאנק דעם ראזיגען ארטאפעדישען באנדאזש פיהל איך מיך זעהר גוט און עס דראהט מיר נישט קיין שום געפאהר. כ׳מוז בעמערקען, אז זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א גופעל-ברוך און טלע באנדאזשען אויסגעפיהרטע אין וויען, בערלין און אנדערע שטעט און מוז בעמערקען אלס דאקטאר און אלס ליידענדער, אז ארצנל דעם גרויסען ספעציאליסט ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט בעווייז איך זיין פאכמעניש פערלעגטען באנדאזש.

Doktór medycyny
M. Geller, Łódź, Kopernika 49.

דער רעיעט קאזשימיערוש ראסטאן אין לאדז, פיעטריקאווער 72 האט דאס דאזיגע אטעליך בעשטעטיגט. do LR678

— — די — —
בעוואוסטע
פעלד=בעטן
„Palma-Patent“

„Palma-Patent

וואס זענען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך
מאטראצען געבעטע שאטקאווע, קאנאדיסקע
קאזעטקעס, טאפטשאנעם
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131=85
הויף דעטייל

פטשניק (ציטשס)
פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקעריי, און פערלאגען
עמפפעהלע
די איינציגע אידישע ציטקאגראפיע
אין לאדז
מיטסטע דעיווידער
104
טעל.: 241-24
„גענלינקס״

SANATORJUM
„PALACE“

פאר דערוואקסענע און קינדער
אין כעלמי (הינטער לאדז)
נעמט אן אלעראט קראנקע און רעקאנוואלעסצענטן.
אויפזיכט פון דאקטוירים-ספעציאליסטען.
היילבעדער. מעראפען צו זון-לופט-בעדער ווערענדעס פאר לעזשאקעס. חיילי און אטעם-גימנאסטיק. טעניס-שפיל און אנדערע פערגעלגונגען. — לויפענד וואסער אין די צימערן.
שעהנע געגענד אין סאסנאווע וואלד.
אידעאלע אברוה=בעדינגונגען.
Dyrektor
Dr. RAKOWSKI.
3075

רעטשניצע
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זגיערזשער 17, 17
טעלעפאן 116=33

ס׳נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטע
ד״ר גאלדשטיין=פאלאק, ד״ר יוסטמאן, ד״ר מ. קאנטאר, ד״ר ציענע, ד״ר ראַקאווסקי, ד״ר ראזענצווייג, ד״ר רוזשאנער, ד״ר ווייגבערג, ד״ר סטופעל. צאהן-ארצט. גראדזיענטשיק=קאראשיאווא
ווי אויך וויזיטע אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע און ערצט.יכע אנאליזען.

Dr. med.
W. Eychner

אקושעריע און פרויען=קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי״) טעל. 134=72
נעהמט אן פון $2\,^1/_2 - 4$ און פון 7 — 8 אווענד

די ערשטע יודישע
ראהמען-פאבריק
פון י. צווייליך, לאדז,
בארוטאוויטשא 11, (אין הויף)
עמפפעהלט צו פאבריקס=פרייזען
זעמטליכע איינראהמונגען אין
ראהמען
ליסטען
סטיל
אוואהל
ווי אויך גארדין=קאסטען אין א גרויסען אויסוואהל.

וואנעס
— ווי אויך —
קינדער=וואנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל
„ZGODA“
לאדז, צעגעלניאנא 2, טעל. 134=51 (עק פעטריק.)
בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט אויף זומער-וואוינונגען.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואהל
שפאצירוואגענס
אייזען - ניקעל-
בעטען
מאטראצען
ספרענזינאווע „Patent“
ווישמאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL“, Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

בעמיש=
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
ב. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין
בלוט און אנד.
מעסיגע פרייזען.

„SANATO“
כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213=57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד״ר מעד. ש. איינער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד. רייטלער=קוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאקאוו
כירורגישע אפטיילונגפון ד״ר מעד. מ. קאנטאר.

Starszy Felczer
L. Tajchner

אלטשטאדט 12 טעל. 165-72
בעזיצט א 23-יעהריגע שפיטאל-פראקטיק אין ווארשא און אין לאדז.
נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטען
א גאנצען טאג.
פאר ארימע אויפנאהם פון 8—10 פריה נור 1 זל.
פאקעז=שטעלן מיט פרישע קראוויאנקע
און גיט עווים בעשייניגונגען.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט=
און גשלעכטס=קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245=21
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—9 אווענד,
זונטאג פון 10—1.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזן.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווילצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191=00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med.
REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אוונט
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
11=טעז ליסטאפאד 9
(קאנסטאנטינער), טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע זאהרונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה-געלד, געוועלבער, געשעפטס- און פאבריקס-לאקאלען. מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פלעצער צו פערשידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאר דורך דער ביורא לאקום", וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד. אינפארמאציעס אהן בעלוינונג. פיעטריקאווער 62, פראנט, 2. שטאק, טעל. 15—166, טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אווענד.

א שטוב מיט א קיך עלעקטריע, גאז, קלאזעט ביליג צו פערמיטען. ערפאהרען ביים ווירט סקווערא 20. 4095

איינציגע אנשטענדיגע יונגעלייט קענען בעקומען לאזשי ביי אנ׳אינטעליגענטער פאמיליע געגען ביליגע מאנאטליכען אפצאהל. צו ערפאהרען פאמארסקא 14 פראנט, 2 שט. ו. 5—4 4094

איבערצוגעבען א בעקוועם ליכטיג ארט פאר א שניידערין אדער א וועש-נייהערין אדער א קא מאשען-שטעפער געגען א ביליגען מאנאטליכען געהאלט מיט מיין אייגענער מאשין. קאזשימיערסק-גלובנא 39 אין הויף, פארטער לינקס. צוזאמען אנ׳ארט צו שלאפען פאר 1 אדער 2 אנשטענדיגע יונגעלייט. 4096

צו פערמיטען א צימער, אויך א ווין-קעלער, אריינגאנג דורכ׳ן פראנט, ווי אויך א געוועלב אין הויף. צו ערפאהרען ביי ווראבלעווסקי, נאוואמיעסקא 21. 4099

2 זוניגע צימער מיט א קיך צו פערמיטען, וואסער, גאז, עלעקטריע מיט בעקוועמליכקייט נארוטאוויטשא 25. צו ערפאהרען ביים דזשאנרצע.

פערשידענעס

Zaginiony został weksel z wystawienia p. Kaca Tonmaszów, płatny 10.7. 1932 na sumę Zł. 50, zlec. N. D. Kalfus. Weksel powyższy zostaje unieważniony. Zwrócić takowy do N. D. Kalfusa, Północna 12. 4097

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען אין היים; אויף דער פראווינץ 6—8 א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז די פערלאג ביים פערגטווארטליך די פראווינציעלע איין אפאן ביזט אין בייעכט.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . 4 .
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . 8 .
פאר דער שטעם 50 גראש. פירער. אויפ. 100 גראש. פירער. טעלעפאנען 10 גר. 8 אפרס

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.